National Library 56253
Gen.Acquisitions Section
Ottawa, Ont.
K1A ON4

National Library
Bibliothèque Nationale
MAY 4 1979
NEWSPAPER SECTION

Second class mail registration number — 1089.

VABA EESTLANE

VABADE EESTLASTE HÄÄLEKANDJA

RAHVUSVAHELINE LAPSE AASTA

Nr. 19 (2558) XXVIII aastakäik — Neljapäeval, 8. märtsil 1979 — Thursday, March 8, 1979 — Üksiknumbri hind 40 senti

USA sõjalaevad tõttavad Araabia vetesse

Kommunistid üritavad Araabia poolsaare lõunatipu vallutamist

KUWAIT — Ühendriikide valitsus saatis oma lennukite emalaeva „Constellationi" Araabia merre, et hoiatada N. Liitu, kes kommunistliku Lõuna-Jeemeni kallaletungiga Põhja-Jeemenile püüab laiendada oma mõjuvõimu Araabia poosaare lõunatipus. Ühendriikide välisminister Vance iiikkas kategooriliselt tagasi N. Liidu valitsuse väite, et Moskva ei ole mingil määral seotud Jeemenis toimuvate võitlustega.

Võitlused Lõuna- ja Põhja-Jeemeni vahel on kestnud juba kümme päeva ning kommunistide kontrolli all oleva Lõuna-Jeemeni üksused on tunginud mitmes kohas üle Põhja-Jeemeni piiri.

Kuwaitis toimunud Araabia riikide välisministrite nõupidamsel otsustati saata erapooletute Araabia riikide sõjalised vaatlejad võitluste tulipunktidesse, et kindlustada vaherahu.

Ühendriikide lennukite emalaeva saatmine Araabia vetesse kinnitab, et Ühendriikide valitsus toetab praktiliselt kaitseminister Browni lubadusi Saudi Araabiale vajaduse korral relvade järele haaramiseks kui kommunistid hakkavad ohustama Saudi Araabia õlivarusid.

Seoses „Constellationi" Araabia vetesse saatmisega on Jeemeni lähedal asuvasse Dzhibuuti sadamasse saabunud kolm Ühendriikide hävitajat.

Lõuna-Jeemen on praegusel momendil ainuke kommunistlik Araabia riik. Moskva on saatnud Lõuna-Jeemenile pidevalt moodsaid relvi ning praegu tegutsevad seal sõjaliste ja poliitiliste nõuandjatena 1000 venelast, 500—700 kuubalast ja 100 ida-sakslast.

Monente Eesti Vabariigi aastapäeva aktuselt Montrealis. Ülemisel pildil Eesti ja Kanada lipud rahvarõivastes noorte auvalve saatel koos Montreali Eesti Segakooriga. Alumisel pildil pilk aktuseaalile ja pidulikust siindmusest osavõtjatele. Fotod: E. Sügise

Khomeini alahindas marksistide jõudu

Sõjavägi ei mänginud Iraani sündmustes loodetud jõutegurit

TEHERAN — Paljud poliitilised vaatlejad ja Kesk-Ida riikide eksperdid on üllatunud kuivõrd kiiresti lagunes Iraani armee äsja toimunud revolutsiooni ajal kuigi seda peeti üheks tugevamaks ja paremini relvastatud sõjaväeliseks jõuks Kesk-Ida piirkonnas. Sõjaväe laostumist peetakse ajatollah Khomeini pideva propaganda tulemuseks, kusjuures Khomeini ei osanud hinnata ega pannud rõhku marksistlike gruppide agressiivsusele ja tugevusele.

Suurte ja vägivaldsete demonstratsioonide tulemusena lagunes politsei võim kiiresti ja endine peaminister Bakthjar vajas sõjaväge korra jalul hoidmiseks. Sõjaväkke oli kiilvatud aga juba rahulolematuse seeme ja kui õhujõudude kadetid mässama hakkasid

ja mässu likvideerima saadetud sõjaväeosad oma ülesannet täita ei suutnud, oli mäng läbi mängitud.

Kui sõjavägi saadeti uusi vägivaldseid demonstratsioone likvideerima, siis jooksid paljud sõdurid oma sõjaväeosadest minema ja ühinesid Khomeini ja marksistlike löögimeestega. Ohvitseridel ei jäänud selles olukorras muud teha kui samuti põgeneda.

Kindralid otsustasid lõpuks sõjaväe neutraalseks kuulutada ja palgutasid sõdurid barakkidesse.

Nüüd, kus sõjavägi otsustava tegurina rivist välja on langemud, tuleb Khomeinil võitluses kommunistidega toetuda ainult oma jõule. Kuigi kommunistlik Tudeh partei oli Iraanis keelatud, tegutses ta põranda all edasi ja organiseeris endale tugeva pooldajaskonna. Khomeini on mitmel korral deklareerinud, et ta on kommunismi vastane kuid see ei ole Iraanis enam mingi saladus, et terve rida tema lähemaid nõuandjaid on vasakpoolsed ning pidasid revolutsiooniliste sündmuste ajal pidevalt kontakti Teheranis asuva N. Liidu saatkonnaga.

Sealjuures on märkimisväärne, et shahhi vastu suunatud demonstratsioonide ajal ei puutunud keegi raudeesriidetaguste riikide saatkondi, kuna läänemaailma riikide saatkonnad eesotsas Ühendriikide saatkonnaga olid pidevalt demonstrantide märklauaks.

Poliitilised vaatlejad mainivad, et kui peaminister Bazargani riigis üldist olukorda ei suuda stabiliseerida ja õlitööstust käiku rakendada, siis ootab Iraani majanduslik kokkuvarisemine. Välisriikide diplomaadid väidavad, et Iraani probleemid on tohutud ja mida kauem praegune segane olukord kestab, seda suuremad väljavaated on kommunistidel võimu haaramiseks.

KONTSERT-JUMALATEENISTUS
Vana Andrese kirikus
18. märtsil
kell 11 homm.

KAVA:

Girolamo Frescobaldi 1583—1643	Toccata Prima II. Bd. 1637 Roomas
André Campra 1660—1744	Jubilate Deo Psalm 99 Kantaat — sopran ja orel
Bernando Pasquini 1637—1710	Toccata Introduzione e Pastorale
J. S. Bach 1683—1750	Vier Lieder aus dem Buch „Schemelli" (1678—1762) lauludekogust „Gesang und Generalbass"
J. S. Bach	Fantasie und Fuge g-moll BMV 542
Rudolf Tobias 1873—1918	Prelüüdium ja fuuga d-moll
Helen Duesberg-Tobias 1918	Maria Kiituselaul Luuka Ev. 1:46-50
Roman Toi 1918	Palve sopran ja orel
Artur Kapp 1878—1952	Vaimulik aaria Psalm 57 sopran ja orel
L. Boelimann 1862—1897	Suite Gothique op. 25

Carl-Otto MÄRTSON
— orel
Eva WILSON
— sopran

Carter alustas rahusõitu

Ühendriikide president Kairos ja Jeruusalemmas rahu sobitamas

WASHINGTON — Ühendriikide president Carter tegi möödunud esmaspäeval teatavaks, et ta kavatseb käesoleva nädala lõpul külastada Kairot ja Jeruusalemma, et saavutada Egiptuse ja Iisraeli vahel kokkulepet rahu tegemiseks ja praeguse pineva vahekorra lõpetamiseks. Poliitilistest ringkondadest mainitakse, et president Carter võtab selle reisiga poliitiliselt suure isikliku riski, kuna reisi ebaõnnestumisel saab ta prestiizh uue tagasilöögi osaliseks.

Pärast seda kui Carteri ja Iisraeli peaminister Begini vahelised läbirääkimised Washingtonis rahu saavutamiseks ebaõnnestusid, esitasid ameeriklased uusi ettepanekuid ummikust välja pääsemiseks.

Arvatakse, et kui need kompromissettepanekud on mõlemale poolele vastuvõetavad, siis on rahu käegakatsutavas kauguses.

Iisraeli valitsus andis Washingtoni uutele ettepanekutele juba jaatava vastuse, kuid teisipäeval ei olnud veel teada, millisele seisukohale asub Egiptuse president Sadat.

President Carter pidi Washingtonist välja sõitma kolmapäeva õhtul ja jõudma neljapäeval Kairosse. Pärast nõupidamisi Sadatiga sõidab ta kava kohaselt laupäeval Jeruusalemma, kus toimuvad kaks päeva vältavad läbirääkimised Iisraeli juhtidega.

Valge Maja ringkondadest arvatakse, et presidendi isiklik vahelesekkumine rahuläbirääkimistesse aitab ülе saada praegusest ummikut.

NATO sekretär oli salakuulaja

BRÜSSEL — Brüsselis NATO peakorteris sekretärina töötanud Ursel Lorenzen põgenes Ida-Saksamaale ning viis kaasa tähtsaid NATO saladusi. Lorenzen oli NATO teenistuses olnud 11 aastat ning tema käest käisid läbi tähtsad dokumendid, mis käsitasid NATO strateegilisi plaane. Lorenzeni Ida-Saksamaale saabumise tegi teatavaks Ida-Saksamaa ametlik teadeteagentuur ADN.

Carter häirib Pentagoni

WASHINGTON — Ühendriikide kaitseministeeriumi juhtivad jõud on häiritud, et Carter ei andnud oma hiljutises sõnavõtus täpset versiooni N. Liiduga sõlmitavast strateegiliste relvade piiramise kokkuleppest. President mainis, et venelased redutseerivad oma rakette ja pommilennukeid 10 protsendi võrra, kuid ta jättis mainimata, et Ühendriigid hävitavad 350 oma B-52 tüüpi pommilennukitest, mis seni on olnud suureks ähvarduseks venelastele.

Hiina väed lahkuvad Vietnamist

Peking teatab, et karistusaktsioon on edukalt lõpetatud

BANGKOK — Hiina valitsus deklareerib, et sõjavägi oma sisseiungiga Vietnamisse on andnud vietnamlastele vajaliku õppetunni ning et Hiina alustab oma armee tagasitõmbamisega Vietnamist. Sõjaliste ekspertide hinnangul esineb juba tundemärke, mis kõnelevad paljude üksuste tagasitõmbamist eesliinilt ning nende saatmisest tagalasse.

Hiina kommunistliku partei keskkomitee häälekandja „Rahva Päevaleht" kinnitab, et Hiina 17 päeva kestnud invasioon Vietnami lõppes edukalt ning et valitsus ja armee saavutasid ettenähtud eesmärgid.

Ajaleht mainib, et Vietnami agressoritele anti vajalik õppetund ning et hiina väed tõmmatakse nüüd tagasi Hiina territooriumile, kus nad jäävad kaitsma kodumaa piire.

Vietnami valitsus suhtus esialgu Pekingi teadetesse vägede väljatõmbamiseks umbusklikult ning ei tühistanud üldist mobilisatsioonikäsku. Nüüd on Hanoi valitsus siiski veendunud, et hiinlaste taandumisoperatsioonid on käigus ning

Vietnami deklaratsiooni kohaselt ei tungi vietnamlased taanduvatele hiinlastele kallale kui need kiiresti tagasi tõmbuvad.

Vietnami välisministeeriumi informatsiooni kohaselt hakkas Hiina oma vägesid tagasi tõmbama siis kui talle selgus Vietnami sõjaline tugevus, N. Liidu suur toetus Vietnamile ja hiina rahva vastuseis sellele sõjakäigule.

Õli antakse ainult rahu sobijatele

ABU DHABI — Abu Dhabis peetud Araabia riikide energia konverentsil deklareeriti, et Petroleumi Eksportivate Maade Organisatsioonis saavutatud kokkuleppe alusel müüakse õli tulevikus ainult nendele riikidele, kes aitavad kaasa Kesk-Idas rahukokkuleppe saavutamisele ja Palestiina araablaste õiguste taastamisele. Organisatsiooni president Mana Saeed Oteiba kinnitas, et need maad, kes loodavad tulevikus Araabia riikidelt õli saada, peavad kaasa aitama, et Palestiina küsimusele leitakse õiglane lahendus.

AKADEEMILISE KODU
SÕPRUSÕHTU
reedel, 16. märtsil 1979
kell 7 õhtul Tartu College'is
Tulge, tulge, tulge, tulge, tulge, tulge . . .

Toronto Eesti Segakoori
LÕBUS LAUPÄEVAÕHTU
17. märtsil 1979 kell 7 õ. Eesti Majas
Lõbus eeskava koorilt
BAAR ☆ EINELAUD ☆ LOTERII
Tantsuks mängib V. Gustavsoni orkester!
Pääsmed saadaval kooriliikmeilt. Laudade ettetelimine tel. 449-3106

VABADE EESTLASTE HÄÄLEKANDJA

VABA EESTLANE

VÄLJAANDJA: O/Ü Vaba Eestlane, 135 Tecumseth St Torontos.
PEATOIMETAJA: Karl Arro
TOIMETAJA: Hannes Oja
POSTIAADRESS: P.O. Box 70, Stn. C, Toronto 3, Ont. M6J 3M7
TELEFONID: toimetus 364-7521, talitus (tellimised, kuulutused, ekspeditsioon) 364-7675

TELLIMISHINNAD Kanadas: aastas $32.—, poolaastas $18.— ja veerandaastas $9.50, kiripostiga aastas $53.—, poolaastas $28.— ja veerandaastas $15.—.

TELLIMISHINNAD väljaspool Kanadat: aastas $35.—, poolaastas $19.— ja veerandaastas $10.50. Kiripostiga USA-s: aastas $58.—, poolaastas $30.— ja veerandaastas $16.50.

LENNUPOSTIGA ülemere-maadesse: aastas $69.—, poolaastas $34.50 ja veerandaastas $18.—.

Aadressi muudatus 40 c. — Üksiknumbri hind 40 c.

FREE ESTONIAN

Published by Free Estonian Publisher, Ltd., 135 Tecumseth St., Toronto 3, Ont. M6J 2H2

Võitlus Kesk-Ida õli pärast

Võitlus maailma suurimate õliväljade pärast Kesk-Idas on telgitaguste kombinatsioonide raamides kestnud juba aastakümneid, kuid viimaste kuude dramaatilised sündmused kinnitavad isegi välispoliitilise ala võhikutele, et suuremad sündmused ripuvad raskelt õhus ning et vägikaika vedamine araabia õlivarude pärast hakkab jõudma otsustavasse faasi. Läänesõbraliku shahhi kukutamine Iraanis, kommunistlik riigipööre Afganistanis, N. Liidu mõjuvõimu maksmapanemine Punase mere läänesuudmes asuvas Etioopias ja sama mere idasuudmes asuva kommunistliku Lõuna-Jeemeni kallaletung läänesõbralikule Põhja-Jeemenile — kõik need on tunnusmärgid, mis kõnelevad N. Liidu ja tema liitlaste koordineeritud plaanidest Araabia poolsaare ümber piiramiseks ja maailma rikkalikumate õliallikate Moskva kontrolli alla painutamiseks.

Läänemaailmas, eriti Põhja-Ameerika ajakirjanduses, et taheta sellest palju rääkida, kuid olukord Kesk-Idas on pinevam kui kunagi varem. Iraani langemine revolutsiooniliste jõudude kiüsi, kus õiged valitsejad veristе sündmuste taustal veel välja ei ole kristalliseerunud, kuid kus kommunistid hakkavad tõenäoliselt riigi juhtimisel ja Iraani õlipoliitika kontrollimisel mängima domineerivat rolli, on tekitanud paratamatult närvilise olukorra ka maailma suurimas õlivarude tsentrumis Saudi Araabias, kes seni lootis häda korral Uhendriikide abile, kuid pettus ilmselt Washingtoni abitust poliitikast Iraanis. Saudi Araabia valitsus on pannud Jeemeni sündmusi arvestades oma tagasihoidliku 60.000 mehelise armee häireolukorda ja on viimasel ajal hakanud otsima kontakte ka selliste radikaalsete Araabia riikidega nagu Süüria ja Iraak. Saudi Araabias valitsevaid meeleolusid iseloomustab võibolla kõige paremini kategooriline „ei" Uhendriikide valitsuse ettepanekule ameerika sõdurite Saudi Araabiasse saatmiseks ja sealsetele õliallikatele relvastatud kaitse andmiseks.

Võttes arvesse Palestiina marksistlikult häälestatud araablaste osatähtsust Iraani shahhi kukutamisel ja sealse verise revolutsiooni organiseerimisel, võib oletada, et Palestiina araablased saavad võitluses Iisraeli vastu Iraani näol endale tugeva toetuse. Khomeini sõbralik vastuvõtt Palestiina Vabastamise Organisatsiooni juhile Arafatile on selle arengusuuna kindlaks tõendiks. Kuid samal ajal ei saa silmi kinni pigistada ka sündmuste käigu registreerimisel sellistes väikestes õliriikides nagu seda on Kuwait ja Oman, kus pahempoolsed elemendid muutuvad üha tugevaimaks ja toetus Palestiina araablastele nende võitluses Iisraeli vastu tõhusamaks.

Selle olukorra taustal on ilmselt selge Washingtonis valitsev närviline õhkkond ja president Carteri energilised katsed Egiptuse ja Iisraeli vahel rahu sobitada, mille õnnestumisel antakse tõenäoliselt Palestiina araablastele Jordani jõe läänekaldal iseseisvus ja võetakse sellega Palestiina Vabastamise Organisatsioonilt üks suuremaid relvi Iisraeli vastase kampaania organiseerimiseks. Samal ajal on tõenäoline, et Uhendriigid annavad relvi Egiptusele, millega Egiptus muutub Punase mere ja Kesk-Ida ruumis üheks tugevamaks ja kaaluvamaks jõuks, kellega teised Araabia riigid peavad tõsiselt arvestama.

Rahu saavutamisele Iisraeli ja Egiptuse vahel on seni suuremaks takistuseks olnud Iisraeli paindumatus, kes oma huvide tagaajamisel ei ole arvestanud Palestiina araablaste õiguste ja kannatustega, tugevdades sellise käitumisega pidevalt Iisraeli ja teda kaitsva Ameerika vastast rinnet. Uhendriigid oma toetuse andmisel Iisraelile on ilmselt läinud liiga kaugele ning on ohverdanud selle huvides oma senised head vahekorrad Araabia riikidega, suunates araablased N. Liidu rüppe ja mõjusfääri. On isegi tundemärke, et shahhi rezhiimi kokkuvarisemise üheks põhjuseks ja Iraanis valla pääsenud ameerikaste vastane laine oli tingitud Uhendriikide ühekülgsest toetusest Iisraelile, mis jättis Palestiina araabdaste õigustatud huvid kahesilma vahele.

Olukord Araabia poolsaarel ja Kesk-Idas on kahtlemata väga kriitiline kui president Carter käesoleva nädala lõpul on isiklikult otsustanud Kairosse ja Jeruusalemma sõita, et seal Iisraeli ja Egiptuse vahel rahukokkuleppet sobitada. Suurte riikide riigipead sooritavad selliseid reise harukordadel ja eriti pinevatel ja tähtsatel silmapilkudel. Nähtavasti on selline moment nüüd saabunud, kuna Iisraeli ja Egiptuse vahelise kokkuleppe maski taga kummitab palju tähtsam küsimus — õli hind ja maailma suurimate õliallikate saatus. Küsimus on seda pakilisem, et õliriigid oma äsjasel koosolekul lubasid õli levereerida ainult nendele riikidele, kes aitavad kaasa Palestiina küsimuse lahendamisele. Igale läänemaailma elanikule peaks olema selge, et kui läänemaailma tööstusriigid araabia õlist ära lõigatakse ning need õliallikad Moskva ja tema liitlaste kontrolli alla satuvad, siis on läänerigid sunnitud oma eksistentsi praegusel kujul lõpetama ning kommunistid hakkavad lööma neile hingekella.

K. A.

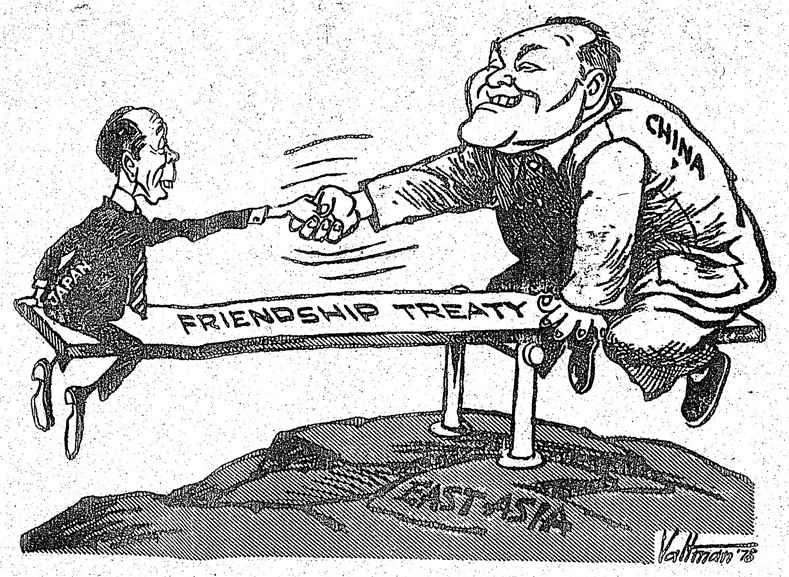

Hiina otsib endale läänemaailmast rikkaid sõpru.

Meie mured ja probleemid Vabariigi aastapäeval

Alljärgnevas toome kokkuvõtteid Eesti Vabariigi aastapäeval peetud kõnedest, mis annavad ülevaate nendest probleemidest, millega tuleb tegeleda meie juhtivate isikute arvates meie pagulaskonnal praegu ja lähemas tulevikus.

Juhan Simonson, Eesti Rahvuskomitee Ühendriikides esimees (kõne Miamis)

Küsime, kas meie vabaduses elavad eestlased oleme ise teinud kõik võimaliku selleks, et meie ikkes kodumaa ja selle kannatava rahva saatus oleks toodud maailma südametunnistuse ja avalikkuse ette. Kas on Eesti saatus meie meeltel ja südametes samal kujul nagu põgenikutee algpäevadel, mil ahastavalt töötasime võidelda Eesti vabaduse taastamise eest. Kas oleme teinud kõik, et sisendada oma järglastele eestluse vaimu, ja õpetanud neid hindama oma päritolu ja austama oma vanemate sünnimaad.

Aus ja otsekohene vastus on „ei". Paljud meist on jäänud loiuks eestlaskonna tegevuse pastu, paljud hoiavad eemale ja paljud on eestlusele isegi pöörnud selja. Paljudes organisatsioonides esineb juhatuse kriise, mõnedel organisatsioonidel on juskui eesti ühiskonna hoonete majandamisega, eesti keelt valdavate noorte arv on vähenemas, ja eesti raamatute lugejaskond on kokku kuivanud. Ka on eestlaskond ülesnäidanud passiivsust oma kodaniku õiguste rakendamisel eestlaskonna huvides — nii näiteks võttis viimastest Eesti Rahvusnõukogu Esinduskogu valimistest 1977. aasta sügisel osa ainult 107 kaasmaalast kogu Florida osariigi ulatuses.

Välis-eestlaste suurimateks vaenlasteks on aeg, apaatsus ja assimilisatsioon.

Üle kolme aastakümne kodumaalt eemal olekut on pikk aeg — meie ettekujutus maailm kodumaast hakkab tuhmuma ja meie võitlusrada keerlevamaks muutuma. Aktiivsemate vanemapõlve eestlaste read hakkavad Liiva Hannuse kutsel hõrenema — ajaratas teeb oma hävitavat tööd. Apaatsus on võimu võtmas ja paljud on lahkunud võitlusväljalt. Ümberrahvustamise ja Ameerika massi sulamise tõttu on eestlaskond kaotanud kümneid tuhandeid kaasmaalasi. Laiali pillatud elukohad, eesti keele mitte valdamine ja huvi puudus eesti küsimuse ja saatuse vastu on peamisteks teguriteks mis viivad väliseestlaskonna ümberrahvastamise suunas. Kolm ja pool aastakümmet vabadusvõitlust on olnud raske, tüdinev ja lootusetu näiv ülesanne.

Kuid meie ei taha, et tulevased põlved peaksid lugema ajaloo ürikutest, et eestlane vabaduses kaotas usu Eesti vabadusse ja iseseisvusse ja, et välis-eestlane kadus eestluse ridadest mõne lühikese generatsiooni jooksul. Ei, meie ei taha olla vaikiv ununev lehekülg aegade raamatus, vaid me peame omad read koondama ja jatkama võitlust. Rajame oma tegevuse nii vabadusvõitluslikul, kultuurilisel kui ka organisatsioonide tegevuse pinnal realistlikule ja praktilisele alusele ja pikema ajalisele perspektiivile.

Meil tuleb tõenäoliselt seista veel palju aastaid võitlusväljakul.

Võtame omale eeskujuks ja tiivustajaiks kodumaal karmi ülemvõimu all elavad eestlased.

Eestlane Läänemere rannikul ja Venemaa lagendikel peab vastu — kohustus vastupidada lasub eestlaskonnal vabas Lääne maailmas. Me peame olema ja jääma tugevateks ja väärilisteks kaasvõitlejateks kodu-eestlastele.

Kui kaua jõuavad balti rahvad vastu pidada, seda meist keegi ei tea. Venestamise surve jatkub, dissidente arreteeritakse või sunnitakse maalt lahkuma, kultuurellu sunnitakse peale n.n. „sotsialistlikku realismi" ja eestlastest, lätlastest ja leedulastest tahetakse teha sovjeti inimene.

President Carteri poolt ametisse astudes avaldatud uudne ja otsekohene inimõiguste seisukoht tõi uut lootust Ida-Euroopa rahvastele, kuid need lootused pole kahjuks täitunud. Väikerahvaste vabaduse ja inimõiguste püüded ja lootused on jäänud suurriikide reaal-poliitika, SALT lepingute ja kaubavahetuse tehingute varju. USA saatkond Moksvas ei julge enam kontakte hoida dissidentidega ja Valge Maja uksed on jällegi suletud N. Liidust välja pääsenud märtritele. Valjud protestid eelmisel suvel Scharansky, Ginsburgi ja Orlovi kohtuprotsesside pärast on vaibunud.

Helsingi kokkuleppe rakendamise jälgimise grupid mis loodi Leedus, Ukrainas, Armeenias ja Gruusias on täielikult hävitatud Nõukogude võimude poolt.

Samal ajal on Nõukogude Liit alustanud laiahaardelist propaganda ofensiivi USA's. On lastud massiliselt müügile 1980. a. olümpia märke, postmarke, suveniire ja publikatsioone ning multimiljonilised T.V. kontraktid on allakirjutatud. Ameerika T.V. ekraanil näidatakse Teise maailmasõja sündmusi N. Liidu vaatevinklist, Nõukogude Vene saatkond Washingtonis annab välja perioodilise „newsrelease" Ameerika ajalehtedele ja kirikutele n.n. usuvabaduse kohta Nõukogude Liidus, ülikoolidele ja avalikele raamatukogudele üle USA saadetakse värviküllaseid poliitilisi broshüüre ja raamatuid. Nõukogude Liidu kaubandusesindajate poolt New Yorgis kasutatakse n.n. Madison aveniid tehnikat, et leida tellijaid ajakirjadele „Moscow News", „Sputnik" ja „Soviet Union" ja umbes neljasajale raadiojaamale üle USA saadetakse uudiseid otseselt Moskva raadio poolt ning kolm nädalat tagasi hakkas esimene raadiojaam USA's — WSDR Sterling, Illinois — üle andma regulaarset ingliskeelset lindistatud programmi „Moscow Mailbag" mis neile vabalt Moskvast kätte saadetakse.

Selles hulgalises propaganda materjalis mida suunatakse USA elanikonna poole, on palju ajaloolisi võltsinguid ning kirjeldusi õnnelikust elust Nõukogude Eestis, Lätis ja Leedus.

Iga eestlase, lätlase ja leedulase kohustuseks on reageerida selle propaganda laviinile omapoolsete selgitustega ja protestidega.

Prof. Toivo Miljan (kõne Londonis, Ont.)

Oma kõne alguses toonitas aktusekõneleja, et asjaarmastajatel on kombeks jagada kõned kolme liiki: ühed on nn. ajaviitekõned, mis lihtsalt meelt lahutavad ja aega raiskavad, teised on kuulajaile rahuldust andvad kõned, kolmandad on kõned, mis rahu rikuvad ja küsimusi tõstavad. Kõneleja ütles, et ta sihilkult on asetanud oma tänase kõne kolmandasse gruppi, sest aastapäeva tähistamine ei ole mitte ainult vormitäitmine ja enesekiitmine, et „näe kui suuri asju oleme viimase aasta jooksul korda saatnud", vaid see on ka kohapärane ajavahemik, kus käesolevat nii mineviku kui ka tuleviku perspektiivi panna.

Prof. Miljan tõstis oma kõnes esile kolm küsimust: Mis on rahvuslus? Mis on ideoloogia? Mis on kultuur? Ta leidis, et kõige tähtsamat osa rahvuse enesetunde arendamisel s.t. rahvusluse kasvatamisel mängivad müüdid ja sümbolid. Ei ole tähtis, et müüt oleks ajalooliselt õige või et see sündis kauges minevikus. Piisab sellest, et rahvas müüdi omaks võtab, kui ühte oma iseäralikku tundemärki.

Kõneleja defineeris ideoloogiat kui mõnele grupile omast vaadete, mõistete, ideede ja kujutluste süsteemi, mida võetakse vastava grupi poolt tõena.

Rahvusluse ideologiseerimine toob alati esile konflikte teiste rahvustega, sest müüte (ideoloogiaid) ei saa ratsionaalselt analüüsida, arutleda või küsitleda. Miks aga üldse rahvuslust ideologiseerida? Vastuse sellele küsimusele annab inglane Ernest Barker, kes nentis, et rahvus tihti peale pürgib omale iseseisvat riiki asutama. Selgeks näiteks on sündmused Quebecis, Shotimaal, Shveitsis, baskide rahvusosades Hispaanias ja mujal maailmas, kaasaarvatud ka Suur-Venemaal.

Ideoloogia poliitikas on taandunud suure hooga. Igal pool, nii läänes kui ka idas ja lõunas on pragmootika, heaolupoliitika või bürokraatia poliitilise ideoloogia asendanud. Saame selge näite Kanadast, kui otsime vahet konservatiivide, liberaalide või uus-demokraatide vahel. Ideoloogiline vahe leidub ainult parteide nimedes, mitte poliitikas. Sama on lugu ka Ameerikas ja isegi Soomes, kus klassipoliitika mõnede arvates veel elus on.

(Järg lk. 7).

Kommentaarid

Kas üks suur ja võimas või palju väikeseid Eesti Vabariigi aastapäeva aktusi? See on küsimus, mis on kerkinud Torontos päevakorrale iga Eesti Vabariigi aastapäeva saabumisel ning mõlemal variatsioonil on oma pooldajaid ja kritiseerijaid. Väikeste aktuste pooldajad kinnitavad ,et need väiksemad kokkutulekud annavad võimalusi eestlasi palju suuremal arvul organiseerida ja meie iseseisvuse loomise tähistamise sündmustele kaasa tõmmata kui seda suudab üks suur aktus ning ühe suure aktuse pooldajad väidavad, et väiksemad kokkutulekud ei suuda anda päevale vajalikku meeleolu ning aktusest osavõtjad ei saa seda rahvuslikku äratust ega tunnetust eestluse elujõust, mida suudavad anda suured aktused.

Kogu see probleem vajaks pikemat arutlust ja kaalutlemist kõigi meie suuremate organisatsioonide esindajate osavõtul, kes seni suure aktuse organiseerimisele kaasa on aidanud või ise väiksemaid aktuseid organiseerinud. Kahtlemata on plusse ja miinuseid mõlemal poolel ja meil oleks raske pooldada absoluutselt ühte või teist variatsiooni. Tundub, et praeguses olukorras tuleks jääda senise paljude väikeste ja ühe suure aktuse süsteemi juurde, kuid samal ajal tuleks suurest aktusest kujundada tõeliselt suur ja võimas meie paremate jõudude kaasatõmbamisel organiseeritud aktus — selline nagu meie neid korraldasime ise varem Massey Hallis ning nagu neid organiseeritakse veel praegugi Stokholmis sealses Kontserthoones. Sellel aktusel oleks suur osa täita ka meie vabadusvõitluse seisukohast lähtudes, kuna see ei oleks väliskülalistele mitte ainult meie poliitiliste ambitsioonide ja ideaalide tutvustajaks vaid annaks põgusa ülevaate ka meie rahvuskultuurist.

Suure ja võimsa aktuse korraldamine ja sinna suurte rahvahulkade tõmbamine on siiski väga suur ülesanne ja selle korraldamiseks ei piisa praegu enam Toronto Eesti Seltsi juhatuse jõududest. Aktuse organiseerimisel ja kava koostamisel tuleks kaasa tõmmata ka meie keskorganisatsioonid, kultuurilised organisatsioonid ja noorte organisatsioonid. Aktuse kava välja töötamine ja ajatabelist kinnipidamine on eriti suure tähtsusega, sest kui aktus venib ligemale kolmele tunnile (nagu see juhtus viimasel Eesti Vabariigi aastapäeva aktusel Torontos) ja mõned kõnelejad ületavad kaugelt neile lubatud esinemisaja, siis võõrutatakse inimesed sellega aktusest, rääkimata väliskülalistest, kes ühtegi sõna eesti keelt ei oska ja kolme tunni kestel peavad selle võõrkeelse sündmuse kaasa elama.

Senised kogemused näitavad, et olukord nõuab parandamist. Seda on võimalik teha kui asja tõsiselt võetakse ja kõik organisatsioonid ja paremad ajud selleks oma panuse annavad.

*

Käed eemale Vietnamist! karjutakse N. Liidus vabrikutes kokkuaetud miitingutel, kus parteimehed kritiserivad valimata sõnadega Hiina sissetungi Vietnami. Mõned töölised nõuavad partei eeskirjade kohaselt kategooriliselt Hiina vägede väljaviimist suveräänse riigi territooriumilt, kuna teised, näiteks valtsija I. Avrenejev Moskva metallitehases „Serp i Molot" kiitleb, et „tänavu oleme saatnud sadu tonne toodangut Vietnami SV vabariigile, kes ravib imperialistliku agressiooni tekitatud haavu."

Veelgi huvitavam on okupeeritud Eesti ajalehtedest lugeda N. Liidu valitsuse avaldust Hiina sissetungi puhul. Nii mainitakse valitsuse deklaratsioonis muu hulgas: „Hiina vägede sissetung Vietnami, kes alles hiljuti oli tagasi tõrjunud välisagressiooni, ei saa jättä üksköikseks mitte ühtki ausat inimest maailmas, mitte ühtki suveräänset riiki. Need agressiivsed aktsioonid, mis käivad risti vastu URO põhimõtetele ja rikuvad jämedalt rahvusvahelist õigust, paljastavad kogu maailma ees Pekingi poolt Kagu-Aasias aetava poliitika tõelist olemust. Mis tahes kaasaaitamine

(Järg lhk. 3)

Lugeja kirjutab:

Kas oleme valel poolel?

Üritused, milliseid on püütud teostada viimastel aastatel Ottawas Parlamendi mäel, on sattunud nüüd arvustuse alla. Lubor Zink „Toronto Sun'is" analüüsib neid, baltlaste suhtes, veidi negatiivselt. Ta püüab väita, et oleme „õnge võetud" liberaalide poolt, kes vaid näiliselt toetavad meid muigavatel nägudel.

Balti Liit, kui ka EKN, ei vali parteisid, vaid püüavad kõigilt abi ja arusaamist, mis iganes balti rahvastele tuleks tuluks ja oleks abiks meie ideede rakendamisel. Sellega ei muutu meie ilmavaade.

Meie kõigi eesmärk on: veenda ka neid poliitikuid arusaamisele sellest, mida nad ise on lasknud valesti minna ja valesti teinud. Loomulikult kuulub meie sümpaatia neile, kes rohkem meie huvisid kaitsevad ja neid ellu viivad.

LUGEJA

VALVEARST NÄDALALÕPUL

10. ja 11. märtsil dr. M. Leesment, tel. 481-6834.

17. ja 18. märtsil dr. J. Marley, tel. 921-7777.

VOLDEMAR MADISSO

Waterloo Ülikoolis koostas administratiivteaduste alal magistri väitekirja ja sooritas vajalikud eksamid Voldemar (Tammark), Madisso, kes on varem lõpetanud Karlsruhe Ülikooli diplomeeritud inseneri astmega. V. Madisso on tuntud rindevõitleja, kes sai sõjalise ettevalmistuse E. V. Sõjakooli viimases lennus ja keda on korduvalt vääristatud, muuhulgas mõlemate Raudristidega ja Talvesõja Medaliga. Mulgimaalt pärinev magister ja tarlannast abikaasa Salme Johanna elavad Pickeringis.

KÕIKIDEKS KINDLUSTUSTEKS
H. LATER & CO. Ltd.
"INSURANCE"
1482 Bathurst St., 4 kord
(Bathurst—St. Clair)
Telefon kontoris 653-7815 ja 653-7816

Kommentaarid

(Algus lk. 2)

sellisele poliitikale tähendab mahitada vägivalda ja diktaati, mahitada Hiina juhtkonna katseid paisata maailm sõtta. Kallaletung Vietnami SV-le on näidanud samuti, mida on väärt Hiina juhtide targutused keskmiste ja väikeriikide huvide kaitsest, kelle „eestkostjana" Peking püüab end näidata."

Selline deklaratsioon tundub välismaailmas väga rumalana ja haavab isegi kõige väiksema haridusega inimese intellekti. Ka valedel on oma piirid ja nendest üle astudes ei teeni nad enam ka propagandaeesmärke vaid annavad bumerangina tagasilöögi. Ka kõige vähem informeeritud inimene läänemaailmas teab et Põhja-Vietnamile ei tunginud keegi kallale vaid et Hanoi kommunistlikud diviisid saadeti Lõuna-Vietnami vallutama. Ja kui Hiina sissetung Vietnami ei tohi ükskõikseks jätta ühtegi ausat inimest maailmas — kuidas on siis lood Vietnami sissetungiga Kambodzhasse? Kas need, kes Hiina sissetungi Vietnamisse kritiseerivad on ausad ja need, kes söandavad Vietnami okupatsioonijõudude operatsiooni Kambodzhas arvustada, on ebaausad? Kui Hiina tungib sisse Vietnami, siis on see Liitunud Rahvaste Organisatsiooni põhimõtete vastane aga kui Vietnam vallutab Kambodzha, Laose või Lõuna-Vietnami, siis ei rikuta sellega rahvusvahelist õigust.

N. Liidu rahvas ei oska kahtlemata enam tõde valest eraldada, kuna seal elatakse päev päeva kõrval valede meres. Läänemaailmas ei osteta aga enam selliste valerahadega rahva usaldust, kuna need on selleks liiga halvasti tehtud ja läbipaistavad. Meie tahaksime aga näha, et siinsed valitsused ei aktsepteeriks N. Liidu valitsuse deklaratsioone vaikides puhta kullana vaid reageeriks nendele valedele tõe jalule seadmisega.

AMI

Eestlanna luule prantsuse keeles

Meery Devergnas — Eesti sünnipäraga Quebeci poetess

Torontos toimunud I Eesti Muusikakonverentsi kavasse kuulus ka luule, kuna luule sünoniüümiks on eesti kultuuriajaloos olnud laul; veel käesoleval sajandil nimetati luuletusi lauludeks vaatamata, et neile meloodiat polnud loodud. Seoses mitmekultuurilisusega esitati sel puhul eesti luulet võõrkeelde tõlgituna. Üheks esinejaks poetessiks, aga kes oma luulet esitas otse prantsuse keeles, oli Montrealis elav eesti soost Quebeci poetess Meery Devergnas.

I Eesti Muusikakonverentsi puhul vilibsid Torontos luuletajad Ivar Ivask ja Meeri Devergnas (keskel) keda näeme pildil koos Toronto poetessi Urve Karuksiga.

Foto: Vaba Eestlane

M. Devergnas on kirjutanud Montreali ajalehtedes arvukalt kultuurialaseid artikleid. Kõrvuti sellega aga luulet ja proosateoseid, üheks viimaseks raamatuks muinasjuttude kogu „Tec-Tec". Tiheda tegevusega konverentsi sündmuste keskel leidus hetk temaga lühikeseks vestluseks.

M. Devergnas on vanemate poolt eestlane, isa sündinud Otepääl, ema Elvas ja tütargi sündis Jürgensonina.

Sellal kui tütar sündis elasid vanemad Ukrainas, kuid opteerusid iseseisvuse alul Eestisse, nii et Meery on elanud lapsena kolm aastat Eestis ja õppinud 10-aastasena algkoolis koos Aleksis Rannitiga.

Saades 13-aastaseks sõitis ta üksinda Prantsusmaale ristiema juurde ilma prantsuskeele oskuseta. Ta meenutab nüüdki veel seda julgust, kuidas ta riskis üksinda selle pika reisi ette võtta. Kuid see sõit oli olulise tähendusega, kuna sidus ta prantsuse kultuuriga. „Sellest sõidust on meie ajakirjanduses loodud legende", naeratab ta ja toob näite oma kohanemisvõimest: „Kuus aastat hiljem avaldati minu esimene jutustus prantsuse ajakirjas kui olin saanud 19-aastaseks."

Tal on siiski olnud side kodumaaga.

Viimati ta külastas seda 1943. aastal ja kirjutas Tallinnas 18. oktoobril luuletusegi, mis on ilmunud prantsuse keeles pealkirjaga „Inspiration".

Ta lahkus Tallinnast 1944. a., jättes kodumaale vanemad ja õe, kes jäid ootama N. Liitu küüditatud venna naasmist. Sõjapõgenikuna Prantsuse tsoonis olles tutvus ta prantslase Devergnas'iga ja sellele järgnes 1945. a. abielu. Nad asusid Prantsusmaale elama ja sealt tulid 10 aastat hiljem Montrealli, kus ta abikaasa on olnud gümnaasiumiõpetajaks, millise kutse valisid hiljem ka ta tütar ja väimees. Meery Devergnas on töötanud vabakutselise ajakirjanikuna-publitsistina ja viimastel aastatel üha viljakamaks saava kirjanikuna.

Ta on oma hariduse saanud Pariisi ja Shveitsi ülikoolides, kuna Institut Gracian on valinud ta oma audoktoriks. Ta kuulus juba Prantsusmaal sealsete kirjanike ja luuletajate ühingusse ning kuulub praegu Kanada Poeetide Ühingu prantslastest liikmeskonda ja PEN-klubisse. Temalt on ilmunud mitmeid luuletuskogusid ja proosateoseid, mille kohta ta ise ütleb, et teagi täpselt kui mitu, kuid mitmele neist on antud auhindu.

Ta on oma töid saatnud ka mitmele rahvusvahelisele luulevõistlusele, kus need on auhindamist leidnud.

Quebecis, Belgias ja Prantsusmaal on neid hinnatud erimedalitega. Alles möödunud aastal auhinnati ta luuletus, mis oli pühendatud madonnale (Neitsi Mariale), millise võistluse teemaks kasutas 500 aastat tagasi Normandias peetud sündmusi. Kui ta sai Prantsuse Vabariigi auhinna, ta kutsuti koos Quebeci linnapeaga oma auhinda vastu võtma. Ta jättis siiski sellele minemata ja sai oma medali kätte Prantsusmaa Kanada saadiku kaudu. Belgiast sai ta medali 1976. a. ilmunud parima prantsuskeelse luuletuskogu eest.

Viimastel aastatel on temalt ilmunud mitu kogu luuletusi, novellikogu ja muinasjuttude kogumik „Tec-Tec", kus on ka eestiainelisi muinasjutte, kuid mis pole mitte eesti rahvaluuleaineliste motiivide ümbertöötlused, vaid tema isiklikule fantaasiale baseeruv looming.

Publitsistina on ta väga palju kirjutanud artikleid vene kirjandusest, eriti toonud esile Solzhenitsõni saatust ja loomingut.

Kuid ta on prantsuse keelsesse maailma viinud ka eestlaste probleeme, kirjutades A. Viirlaidi teose „Ristideta haudade" prantsuskeelse väljaande puhul.

M. Devergnas esitas hiljutisel sündmusel näiteid oma luulest, kuid ta jälgis selle kõrval suure huviga ka muusikakonverentsiga seotud sündmusi. Tema luule on enamusele eestlasist tundmatu, kuna prantsuskeelse luule mõistjaid on piiratult Ta ise tahab oma sisemaailma tundeid käsaegse maailmaelu taustal konkreetseiks kujundada, tehes seda suure südamlikkusega inimesena.

Oleme jõudnud ajani, mil peaksime huvipunkti tooma nende eesti soost kirjanike ja luuletajate töö, kes võõrkeeltes kirjutavad, Milline on nende side eesti kirjandusega ja millise koha nad võivad meie kirjandusloos pärida, seda võib tulevik ise selgitada.

Kui aga eesti vaim suudab end mõnes võõrkeeles maksma panna ja väljendada, peaks see teenima meie tunnustuse ja hinnangu. M. Devergnas puhul tuleb tema tööd hinnata meie probleemide välismaalasile tutvustajana.

Aeg oli liiga lühike küsimaks millise muljega Meery Devergnas lahkus Toronto eesti ühiskonnast. Tema elu on olnud rikas loovaist mõtteist ja sündmusist, nii et see vajaks hoopis pikemat aega vestlusks. Aga ka tõlkeid oma vanemas keele, et ta looming saaks meile laiemalt mõistetavaks.

Toalilled arutlusaineks

Ettekanne Toronto Eesti Aianduskl ubi veebruarikuu kokkutulekul

Toronto Eesti Aianduskl ubi veebruarikuu kokkutulekul Toronto Eesti Majas oli lektoriks agr. J. Oinus, kes esines teemal: „Näpunäiteid toalillede kasvatamiseks". Lektor leidis, et inimesed kasvatavad toalilli kodu kaunistamiseks, mõnedel on aga lemmikharrastuseks lilli kasvatada. Toalillede kasvatamiseks esineb arvukalt käsiraamatuid ja ka lühemaid trükiseid. Ontario provintsivalitsuse üheks trükiseks on „Growing House Plants" (Publication #507).

Kuna toalillede hulk on suur siis lektor piirdus peamiselt üldiste näpunäidete andmisega. Parima potimullana soovitas kompostmulda, millele lisatakse sõredat liiva. Igal lillel on mulla suhtes teatavad nõuded. Kasutatakse ka veel kunstmuldasid mulla lisanditena (Vermiculate jt.). Toalilli kasvatatakse ka veelahus, samuti saab ka kruus ja kivikillustik olla mulla asemel, millele aga peab lisama toitaineid. Mullas kasvavad toalilled vajavad väetist nagu 15—30—15 jt. Pakendil on antud kasutamisõpetus. Igakord lisame väetisega soolasid mulda, mis võivad ajajooksul taimi kahjustada. Lillepott pannakse vähemal kord aastas pooleks tunniks vette, et saada lahti sooladest. Toalillede muld tuleb hoida niiske aga mitte märg. Oluline on toa õhuniiskus. Eriti talvel on meie kodus õhuniiskus madal. Alla 40% on toa niiskus sageli, peaks aga olema 50% ja rohkem. Üheks mooduseks niiskuse tõstmisel on, et lillepoti alusele paneme kruusa, mille peale asetame lillepoti. Poti alusele paneme külmaldaselt vett aramiseks. See ei kahjusta taime aga suurendab õhuniiskust. Järgnevalt näitas J. Oinus mitmesuguseid isekastjaid. Kõige odavam nendest oli plastikuga kaetud taht, mille üks ots on vees ja teine lillepotis. Enne isekastjate kasutamist peab kindlasti neid proovima, vahest teevad need taime liiga märjaks. Värske õhk on oluline toalillede kasvatamisel. Toalillede lehti peab vahetevahel tolmust puhastama. Toalilled ei vaja kõrget temperatuuri, sobiv on 15°—18°C. Lillepotte on savist, plastikust, klaasist ja portselanist. Savipotis liiga tugev kastmine ei ole nii ohtlik kui mõnest teisest materjalist lillepotis. Eriti on valgust vajavad õitsevad toalilled. Ka värviliste lehtedega toalilled kaotavad puuduliku valguse korral lehtede kauni sirava värvi. Roheliste lehtedega lillede valguse vajadus on väiksem. Lektor selgitas üksikasjades kunstvalguse kasutamise mooduseid ja võimalusi, samuti leidis ka käsitlemist lillede kasvatamine kinnistes klaasnõudes ja pudelites. Kinkelillede suurim probleem on, et need tulevad kuiva ja erineva tempratuuriga tuppa niiskest ja kasvuks sobiva soojusega keskkonnast. Olukorda pehmendavaks on toalillede lehtede piserdamine toaleige veega ja ööseks külmemasse tuppa viimine. Lõpuks vaatles J. Oinus lähemalt mõningaid toalilli nagu alpikannikesi jt.

Kokkutulekul tegi klubi esimees M. Lepik teatavaks peakoosolekul valitud juhatuse tööülesannete jaotuse: esimees M. Lepik, abiesimees E. Kuris, sekretär Maimu Usin, abisekretär Valve Janson, laekur J. Hion, abilaekur M. Joasaare, üritused Leida Homits ja J. Roand. Järgmise klubi üritusena toimub 29. märtsil s.a. prof. dr. J. Terasmäe loeng teemal „Kõrbetaimestik".

Lõpuks loositi välja lektori poolt kaasatoodud mitmesugused kaunid toalilled. Küsimuste ja vastuste perioodil selgitati nii mõnigi toalillede kasvatamisega seoses olev probleem.

EKs

ESTO MUTUAL FUND, LTD.
Aktsia hind 2. märtsil $8.08
145 King St. W., Room 1900
Toronto, Ont. M5H 1J8.
Telefon päeval 364-1131
õhtul 925-6812

GM
REIN KOPPEL
CHEVROLET-OLDSMOBILE
ROBERTSON MOTORS LTD.
1555 DANFORTH AVENUE
TORONTO, ONT. M4J 1N7
TELEFON 466-1135

18 uut helindit helitööde võistlusel

Tingituna üha suurenevast vajadusest täiendada eesti omaloomingulist klaveriliteratuuri Välis-Eestis, kuulutas Eesti Kultuurfond Ameerika Ühendriikides välja ülemaailmse klaveri helitööde võistluse, määrates esialgu tähtpäevaks 1978. a. mai. Seda tähtpäeva pikendati hiljem kuni 1. veebruarini 1979.

Nagu nüüd Eesti Kultuurfondi juhatuse esimehelt Villi V. Kangrolt kuuleme on meie muusikainimesed läänemaailmas osutanud elavat huvi võistluse vastu. Lõplikuks võistluse tähtpäevaks saabus Kultuurfondile 18 uut helitööd.

Võistluse tegelik läbiviimine ja tehniline töö lasus Kultuurfondi esimehel Villi Kangrol. Tema poolt paljundati saabunud helitööd, et neid saata žürii liikmetele läbivaatamiseks ja auhindamiseks.

Võistluse žürii liikmeteks on helikunstnikud Maimu Miido, Kaljo Raid, Valdeko Kangro, Endel Kalam ja dr. Taavo Virkhaus. Žürii esimeheks on Endel Kalam.

Võistluseks esitatud tööd on originaalsed ja senini avaldamata. Nad peavad olema kontserditasemelised ja loodud rahvuslikel motiividel.

Kõik saabunud helitööd on esitatud varjunimede all. Helilooja nimi ja aadress on lisatud kinnises ümbrikus, millel sama varjunimi. Need ümbrikud on Villi Kangro poolt viidud hoiule panga seifi. Žürii ei tea, missugustest maadest on helitööd võistlusele saabunud, mis kindlustab ka hindamisel autori saladusse jäämise.

Auhindamise tulemusi loodetakse teada saada lihavõtteiks.

VES

Endel Kalam Bostoni sümfooniaga Hiinasse

Endel Kalam sai kutse esineda Bostoni 104-liikmelise sümfooniaorkestri koosseisus viie kontserdiga Pekingis ja Shanghais 12.—20. märtsini. Bostoni orkester on esimeseks muusikaliseks organisatsiooniks, kes esineb Hiina kultuuriministeeriumi kutsel Hiinas alates diplomaatlike suhete loomisest 1. jaanuaril.

Bostoni sümfooniaorkester oma Hiinas sündinud jaapani päritoluga dirigendi Seji Ozawa juhatusel tutvustab ameerika kõrget orkestrikultuuri Hiinas lisaks ettenähtud kontsertidele seminaride, kammermuusika ansamblite ja meisterklasside demonstratsioonidega, et aidata kaasa sümfoonilisele ja üldisele muusikakultuuri arengule Hiinas. Viimane kontsert toimub seal koos Hiina Filharmoonia orkestriga.

Endel Kalam, kes on Bostoni ülikooli õppejõuks, on esinenud käesoleval hooajal Bostoni sümfooniaorkestri kontsertidel ja helilaatide sissemängimisel lisamängijana.

VABA EESTLANE
kaks korda nädalas

Maksab Kanadas:		Väljaspool Kanadat:
Aastas	$32.—	$35.—
Poolaastas	$18.—	$19.—
Veerandaastas	$ 9.50	$10.50

KIRIPOSTIGA

Kanadas:		USA-s:
Aastas	$53.—	$58.—
Poolaastas	$28.—	$30.—
Veerandaastas	$15.—	$16.50

LENNUPOSTIGA ülemere-maadesse:
Aastas $69.—, poolaastas $34.50, veerandaastas $18.—

Aadressi muudatus 40 centi. Üksiknumbri hind 40 senti.

Kanada aadressidele palume märkida „POSTAL CODE" ja USA aadressidele „ZIP CODE"

Pangatshekk või posti rahakaart kirjutada Free Estonian Publishers nimele.

Tellimine saata:
VABA EESTLANE
P.O. Box 70, Postal Stn. C, Toronto 3, Ont.
M6J 3M7

Palun mulle saata VABA EESTLANE aastaks / poolaastaks / veerandaastaks — tavalise / kiripostiga alates „----" ---------- ---------- 197---. Tellimise katteks lisan $ ------- siinjuures rahas / tshekiga / rahakaardiga. (Raha saata ainult tähtkirjas).

Nimi ----------

Aadress ----------

---------- ----------

SURMA LÄBI LAHKUNUD OMA VILISTLAST

GUSTAV PALM'i

sündinud 20. augustil 1901
surnud 15. veebruaril 1979 Aalenis, Saksamaal

mälestab leinas

KORPORATSIOON SAKALA

4812 YONGE STREET (Sheppardi läheda!) 221-1159
R. S. KANE
Funeral Directors
WILLOWDALE ONTARIO

Eestlaste poolt eelistatud ja traditsiooniliseks kujunenud
MATUSEMAJA
Matusemaja on üle 115. aasta teeninud Metropolitan Toronto! sama perekonna poolt väljakujunenud traditsioonidega.
Moderniseeritud avarad ruumid, kvalifitseeritud personal ja küllaldaselt parkimiseruumi.
Väärikas teenimine
ROSAR-MORRISON FUNERAL HOMES LTD.
T. L. MORRISON — Funeral Director
467 Sherbourne St., Toronto, Ont. M4X 1K5
Telefon 924-1408

GARDENIA
FLOWERS & GIFTS
362 Danforth Ave. Toronto, Ont. M4K 1N8
Tel. 466-1951 või 466-1502
Värsked ja esmaklassilised lilled igaks sündmuseks.
Kunstkäsitöid kinkideks: ehted, merevaik, nahktööd, puunikerdused, keraamika.
Räägitakse eesti, läti ja inglise keelt.

„Jaaniku" grupp esineb televisioonis

Enne jõulu toimus Torontos Finlandia TV-programmi jõulusaade, kus üheks sõnavõtjaks oli Eesti Vabariigi aupeakonsul Ilmar Heinsoo. Saate organiseerijaks on grupp Toronto soomlasi, keda juhib W. Heidman.

Järjekordne Finlandia TV-programmi saade on alates käesoleva nädalaga. Metro Cable (channel 10) piirkonnas on saateajad reedel, 9. märtsil kell 7.30 õ., laupäeval, 10. märtsil kell 6.30 õ., esmaspäeval, 12. märtsil kell 8.30 õ. ja kolmapäeval, 14. märtsil kell 6.30 õ.

Wired City (ch. 10) kaudu on Finlandia saade nähtaval neljapäeval, 15. märtsil kell 8 õ. ja reedel, 16. märsil kell 9 õ.

Keeble Cable (ch. 10) esitab saate laupäeval, 17. märtsil kell 6 õ.

Graham (ch. 10) piirkonnas esitatakse programm teisipäeval, 20. märtsil kell 8 õ., kolmapäeval, 21. märtsil kell 10 õ., reedel, 23. märtsil kell 7.30 õ. ja pühapäeval, 25. märtsil kell 6.30 õ.

Hiljem tuleb saade esitamisele veel Rogers ja Scarboro Cable kaudu.

Uues kavas on eestlasist kaastegevad „Jaaniku" laulugrupp. Muus osas tutvustatakse soomlaste hokimeeskonda ja tuuakse näiteid nende mängust. Intervjuu on tehtud ka York linnaosa soomlannast linnapeaga. Saate kogupikkus on 30 min.

EESTI SIHTKAPITAL KANADAS
Annetused ja testamendipärandused on tulumaksuvabad.
Annetaja soovid täidetakse.
958 Broadview Ave. Toronto, Ont. M4K 2R6

ERIC HARELA, D.C.
DOCTOR OF CHIROPRACTIC
331 Sheppard Ave. E. Willowdale
TELEFON 224-0444
Aeg kokkuleppel

● Oma 5. sümfoonia esitamisega on rootsi ajakirjandus äkki nagu avastanud helilooja Eduard Tubina, ehkki ta on juba 34 aastat elanud Rootsis. Rootsi päevalehes „Dagens Nyheter" on avaldatud vestlus heliloojaga, kus muuseas öeldakse, et on imetlusväärne, et Tubin on nii tundmatu Rootsi avalikkusele.

FINN HOME BAKERY & DELICATESSEN

281 DANFORTH AVE. Tel. 463-3331
Soome pagarisaadused — kardemonisaiad, struudelid, soome tordid, klipsised. Lihapirukad.
Soome rukkileib
EUROOPAMAITSELISED JUUSTUD, KALAKONSERVID, DELIKATESSID
Ari lahtioleku-ajad: teisip., kolmap., neljap. 9—6, reedel 9—7, laup. 8.30—2. Esmasp. suletud.

Ly Parma reisikirju

Uut ja huvitavat Lõuna-Ameerika randadelt

IV

Legendid, lahingud, mälestusmärgid . . .

Cartagena vanalinn asub mitmel saarel ja poolsaarel, see on linn, mis on seotud paljude legendide, lahingute ja ajalooliste sündmuste ning mälestusmärkidega. Linnamüür, mis kohati on nii lai, et autoga võib peal sõita, kindlused San Felipe, San Fernando, San José; katedraalid, La Popa klooster kõrgel mäe peal, kust avaneb võrratu vaade kogu linnale, paljud vanad ehitused, tüüpilised rõdudega hispaania majad ja kitsad tänavad — need kõik kuuluvad vanalinna vaatamisväärsuste hulka, mida nägema peab. Iga paigaga on seotud oma ajalooline tagapõhi või legend, mille tutvustamine ei mahu reisikirja piiresse.

Muidugi on Cartagenas ka mitmeid monumente ja kujusid, mitte küll nii palju ruutmiili kohta, kui neid on Pariisis või Madridis, ent mitmed neist on iselaadsed ja eriskummalised. Neist näiteks vaid kaks.

Ühes väikeses pargis on monumendiks tohutusuured metallist valatud vanad saapad. See mälestusmärk on ehitatud Cartagena armastatud poeedi Luis Carlos Lopezi mälestuseks tema surma järele a. 1950. Ühes omas Cartagenale pühendatud luuletuse lõppvärsis ütleb L. C. Lopez, et ta kiindumus oma kodulinna vastu on samasuur, kui oma vanade mugavate saabaste vastu. Sellest siis see mälestusmärk.

Teine meeldejääv on India Catalina kuju ilusast indiaanitarist, kellest sai linna legendaarne kangelane. Indiaanipealiku tütrena vangistati ta a. 1522, see järele õppis tundma hispaania ja euroopa kultuure ja naasnuna hiljem paljude teadmiste ja kvalteoskusega aitas ühendada ja rahustada kohapealseid erirahvusi ja suguharusid. Selle eest sai ta sellise austuse osaliseks, et hiljem legendaarse kuulsuse omandas. India Catalina pisi-kuju on kasutusel auhinnana igaaastasel International Film Festivalil.

Inimmass kitsastel tänavatel

Cartagena südalinn oma imekitsaste tänavatega on inimesist nii tulvil, et näib lausa imena, kuis siia veel mootorsõidukid oma eluõiguse eest võitlema tulla saavad, ent seal nad siiski on. Riigiasutused, pangad, pisi-poed — rahvast jatkub igale poole, ka värvirõõmsaisse bussidesse, mis mõnikord ligi kümnest erivärvist triipe ja kaunistusi kannavad ja põhjamaalase silmale hoopis võõrastavana tunduvad.

Kuigi pankasid on mitmeid, peame reisitshekkide vahetamiseks läbi käima kolmest eripangast, igalt poolt juhatatakse järgmisse ja sealt jälle edasi enne kui õigesse kohta saame. Ometi on see üks väga lihtne toiming igal maal — siin siiski mitte.

Turistide peatuspaigaks on uus linnaosa nimega Bocagrande („suur suu"), laia liivaranna ja lainetava merega. Peatume hotellis Capilla del mar („Kabel mere ääres"), mis on alles kaks aastat vana kõrghotell. moodne, ilus, mugav. Toa hinnaks näitab teateleht $45.00 päevas kahele ilma toiduta, grupisõiduna on ta erikokkuleppel muidugi odavam.

Kuigi laia liivaranda hotelli ees on ¾ miili pikkuselt, on see nädalalõppudel omamaalasi niivõrd täis, et vaevalt ruumi leidub. Tullakse perekondade kaupa terveks päevaks suvitama, kusjuures aga puuduvad avalikud väljakäigud ja merevee puhtus jääb küsitavaks.

Mis meid meres lausa üllatas, oli varahommikune kalademäng kalda ääres, mida me kuskil sellisena näinud ei ole. Suurte parvede kaupa hüppas väikesi lendkalu veest välja nagu läikivaid klaasikilde või jääpurikaid, sageli tagaajajaks mõni suurem kala; võib-olla oli selline tants aga ka vaid mängu- ja elurõõmust, sest sellisena see vaatajale paistis küll.

Uhked hotellid, puudulik teenimine

Meie reisigrupp saabus paarisajalisena, kuigi lennuk üle 300 vastu oleks võtnud. Kaasreisijate hulgas oli üle paariktümne sakslase, meid oli kuus eestlast, üks lätlane, üks soomlane, üks jaapanlane, üks neeger oma valgenahalise abikaasaga ja kindlasti mitmeid muid erirahvusi, kes oma päritolu ei avaldanud või väljapaista ei lasknud. Kõik ju kõnelesid inglise keelt ja võisid inglasina esineda.

Ühe suvitusreisi plusspoolele tuleb Kolumbias kindlasti lugeda seda, et ilmad olid ilusad. Kõik 15 päeva olid eranditult päikesepaistelised ja kuumad, mida näiteks Florida või Bahama saarte puhkuse kohta alati kinnitada ei või.

Santa Marta peatuspaik oma avaruse ja ruumikuse, ent hoolsalt valvatud hotelliala ja hoiatusega mitte pimedas väljaspoole minna, oli erinev Cartagena Bocagrandest, kus rahvast oli igalpool ja igal ajal rohkesti ja väljaspool hotelligi tundus võõral julge olevat.

Mõlemas oli võimalus veeta tühja-jooksnud puhkepäevi mittemillegi-tegemises, või valida käike-sõite oma huvide kohaselt, ent turismimaaks Põhja-Ameerika külaliste standari kohaselt ei ole Kolumbia siiski veel mitte päriselt valmis. Ta on alles teel sinna. Hotellid on ehitatud, mitmed laitmatud, ent teenimine, keeleoskus, organiseerimine — selles on alles mitmeti puudujääke, eeskätt vajab aga korraldamist transporditüsimus. Kui saaksid turistide suured lennukid maanduda Cartagena ja Santa Marta praegu alles väikestel lennuväljadel kauge Barranquilla lennuvälja asemel, või oleksid käigus õhujahutusega mugavad bussid praeguste asemel selliseiks pikkadeks sõitudeks lennuväljalt suvitushotellidesse, oleks palju võidetud.

Kokkuvõttes ütleksin: tagasi ei läheks, aga ühe nädala oleksin seal tahtnud rohkem olla küll.

Ausammas meie küüditatuile!

On kätte jõudmas kurb aastapäev: 30 aastat tagasi hävitati — piiritu ja mõttetu brutaalsusega — aastatuhandete vanune eesti üksiktalude pärimus. Kolme päevaga (22.—25. märts 1949) tehti tühjaks ligikaudu 20.000 eesti talu ehk üks seitsmendik talude koguarvust. 80.000 töökat, rahulikku inimest kas küüditati või pidi end oma isade maal metsas varjama — nagu oleksid nad kurjategijad.

Need olid kõige mustemad päevad meie rahva pikas ajaloos, kuid tänini pole kuskil avalikkuses ilmunud dokumentatsiooni selle häbitöö kohta. Teada on ainult paarsada nime... Veel 30 aastat ja tunnistajad on surnud: siis võivad venelased väita, et midagi ei juhtunud — sest kus on tõendid?

Sellepärast astub käesolevaga tegevusse MÄRTSIKOMITEE, kes seab enesele eesmärgiks täieliku küüditatute (ka 1941. a. omade) nimestiku koostamise ja väljaandmise. Komiteesse kuuluvad: dr. Ants Pallop (esimees); Aleksandel Ers, New Yorgi EELK koguduse esimees (esimehe asetäitja); Juhan Käis, LL.B., Estonian Information Service in Canada, Chairman (sekretär).

Palume kõiki neid, kes omavad andmeid küüditatute kohta või saavad neid hankida — kas praegu elavatelt tunnistajailt või nende kirjalikest ülestähendustest — saata oma andmed Märtsikomiteele (postiaadress: 710 Annette Street, Toronto, Ont. M6S 2E2).

Saadetud andmeid säilitatakse salajases, kindlas kohas; Märtsikomitee kasutab neid ainult üldnimestiku koostamiseks ega anna kellelegi mingeid teateid ilma vastava isiku nõusolekuta. Kuna okupatsioonivõimudele on küüditatute nimed niikuinii teada, ei ole karta mingit kahju neile.

Andmed palume saata järgneval kujul:

KOPPERMAN, Maria, sünd. 25. 6. 1882. Küüditatud 14. 6. 41 Tallinnast ja 25. 3. 49 Tallinnast. Andmed andis: tema ise.

Eelnev näide on minimaalne: kõik muud andmed on teretulnud! Märtsikomitee kutsub kõik küüditamise tunnistajaid üles kirja panema oma elamusi ja neid MÄRTSIARHIIVI talletama. Teretulnud on ka helilindile räägitud mälestused.

Märtsikomitee soovib väljendada tunnustust AURAAMATU ANDMETE KOGU koostajaile, mis on oma tänini avaldatud 10.000 nimega ainukeseks allikaks küüditatute kohta, kuid registreerib põhimõtteliselt ainult surmasaanuid. Märtsikomitee tahab seda dokumentatsiooni laiendada neile, kes elama jäid.

Okupandid nimekirju kindlasti välja ei anna: see on meie ülesanne.

Argem siis unustagem oma vanemate vintsutusi, vaid ehitagem neile väärikas ausammas ajaloolise dokumendi näol! Märtsiküüditamise 30. aastapäevaks avaldab Märtsikomitee küüditatute esimese, provisoorse nimestiku, hiljem vastavalt andmete laekumisele.

KORTERID JA TOAD
Ilus 2. magamistoaga ja rõduga KORTER „Eesti Kodus" 6. korrusel välja üürida.
Tel. 247-3075

INCOME TAX PREPARATION
Mark Tuomola, B.A.
191 Eglinton Ave. E., ruum 206 — Soome Ühispanga maja
Tel. 488-1801
Töötanud 1973. a. alates

FINN-AUTO
Teen kõiki mehaanilisi parandusi (mitte keretöid)
3323 Danforth Ave. Tel. 691-9553
RISTO SAARENVIRTA

TEADAANNE NARVAKATELE JA JÕESUULASTELE. — Kogume 24. märtsil kell 4—6 p.l. Copenhagen restorani, 101 Bloor St. W. sõbralikuks jutuajamiseks ja kohvijoomiseks. — Informatsiooniks helistada 698-1402 ja 769-1696.

MULKIDE SELTSI PEAKOOSOLEK
toimub
pühapäeval, 25. märtsil kell 3 p.l.
Toronto Eesti Maja klubiruumis

Kui rajad ristusid . . .

Päev enne kui Eesti Vabariik sai aastaseks — sündis Võrumaal Suure Munamäe varjus, tütarlaps kellele nimeks ristiti Veera.

Kolm päeva hiljem sündis Virumaal, Uhaku maa-aluse jõe arvataval kaldal, poiss, kelle ristinimeks sai Arno.

Enne-sõja aastail otsustas loodusteaduse tudeng, Amicitiasse kuuluv Veera, minna aastaks-paariks Inglismaale keelt õppima.

Umbes samal ajal mõtles Arno, kellele pärast Erra Täienduskooli lõpetamist Lüganuse kodukihelkond tikkus kitsaks jääma, siirduda paariks aastaks merele, et siis otsustada kas minna merekooli.

Tuli sõda.

Pidepunktiks sai London. Seal kohtusid Veera ja Arno.

See kõlab nagu raamkava romaaniks. Ent see on tõsi.

Õunapuu abielupaar, Veera ja Arno, otsustasid päikesele järgida üle vee, üle mägede — kuni jälle tuli vastu vesi, Vancouveri linnas. Kirjutati august 1947.

Sellest alates ei oska eesti ühiskonna elu Vancouveris, ei, kogu Lääneranniku ulatuses, ilma Veera ja Arnota ette kujutada. See oleks olnud tohutult vaesem, tohutult üksluisem, tohutult mannetum.

Juba esimesel eestlaste kokkutulekul hakkas Veera mõlgutama mõtteid rahvatantsu rühma asutamiseks. Usna varsti oli rühmal saatjagi — Lilian Luts, pärastine Põhjakas, kes mängis akordioni.

Kohe algasid esinemised. Kes jõuab neid kordi kokku arvata, mil kanadalasedki esmakordselt lugesid programmist „Estonian folkdancers — director Veera Õunapuu". Eestlaste kokkutulekud, kus rahvatantsijad on esinenud! Esinemised Briti Kolumbia linnades ja küladesl Esinemised Lääneranniku suurpidustustel ja „Estol" Torontos ja Baltimores!

Veera nimi sai tuntuks kanada ringkonnis — kuhu või milleks ka ei vajatud eestlaste kaastööd, ikka otsiti ja otsitakse Veeralt abi. Eesti seltsi esimehed on tulnud ja läinud, kuid Veera on jäänud küll kõige tuntuma eestlasena kanadalaste seas Vancouveris.

Kolmkümmend aastat pidevat ühiskondlikku tööd. Ei ühtegi medalit tunnustuseks. Tasuks harva vaid lilleõis. Aga Veera ütleb: „Tänu peitub selles, et saad teha seda, mis sulle südamalähedane on. Suurimat tasu ega tänu ei olegi:"

Ja Arno? Arno läks laulukoori kui Vancouveri eestlaskond koosnes enam-vähem ühe-ealistest noortest — 30 aastat tagasi. Koorijuht praakis neist kolm välja: häält on, kuid ajavad oma kõva häälega teised segi.

Arno oli julgem kui teised. Jäi Vancouveri. Ehitas maju, kuid ta oli juba Erra koolis „piiinel" käinud. Läks Vancouveriski, sest häält oli ja laulda ei pruukinud. Osi on olnud palju, neist mõned kanada televisiooniprogrammideski. Lõpuks sai näitlejast näitejuht, kes vajaduse korral ka ise „piiinele" astus. Vancouverlased on koos Arnoga, koos tema juhtimisel vormitud karakteritega nutnud ja naernud tosinaid kordi.

Veera ja Arno Õunapuu on annud sisu Vancouveri eestlaskonna pürgimustele kolm aastakümmet.

Ühena neist tosinaist, kellel on olnud tarvis Veera ja Arno abi eesti ürituste sisustamisel ja ühena neist sadadest, kellele nad on pakkunud tuge, et eestlasena püsida: aitäh: Õunapuu'sid tuntakse viljast ja see vaimne vili mida olete loonud ja jaotanud, on Vancouveri eestlaskonnale pakkunud rikkalikult vaimutoitu.

TOIVO LAANEMÄE

Õiendus

Meie ajalehe eelmises, 6. märtsi numbri artiklis „Meie võitlus jatkub 24. veebruari vaimus" on eksitav trükiviga. Stipendiumeiks jagati Eesti Kunstide Keskuse poolt mitte 3350 vaid 4350 dollarit.

Kinkige sünnipäevaks „VABA EESTLANE"

Eesti Liit Kanadas tawas peetud Bal U. Petersoo, M. S

Sisukas e

Toronto eest

Möödunud re suurde saali, et k esimesel poolaast des kireva ja huv tajaina toimisid

Pärast Vivian Bi ütles avasõna kool mees H. Lupp, tul Eesti Vabariigi s noori, soovis head juba traditsiooniks keskkooli omaloom aastapäeva koosvi mainis, et eesti koo esmakordselt tunnu valitsusasutuste po saab käesolevast toetust Toronto li suselt.

Keskkooli osas ta tide õiguse saami le alal jatkuvad.

Valitsuse veskid a väga aeglaselt ja r tada, millal siin k lemusteni jõuame.

Sellele järgnes va de tütarlastelt kak laulu Anne Liis Tü

Aastapäeva peok manda klassi õpi Laanvere, kes ladu sisukas kõnes sidus sini-must-valge lip val ei lehvi küll tõrnis sini-must-va võitlus kestab edas ni see sinna jälle tusekõnele järgnes

Nüüd algas ka guline osa, kus keskkooli nooren rühm A. Tülli ju sa saatemuusika Ellen Tüll-Salum

Jaan Vaikla esita A. H. Tammsaar „Kõrboja pereme

OPTICAL ST
R. SCHMID, s
Suur valik euroop
Zeiss, Rodensto
Spetsialiseerunud
alal
1586 BLOOR ST. W
pool Dundas'e
TELEFON 5

KAASMAA
Puhastan keemilise ning) Teie diivanid bad seinast seina j oma kodus. — He 447-983

JAAN A
KATUSE
Tel. 699
Teeme uusi ja pa nii linnas kui

d ristusid . . .

kui Eesti Vabariik
s — sündis Võrumaal
mäe varjus, tütar-
nimeks ristiti Veera.
va hiljem sündis Vi-
ku maa-aluse jõe ar-
al, poiss, kelle risti-
rno.
aastail otsustas loo-
tudeng, Amicitiasse
a, minna aastaks paa-
aale keelt õppima.
nal ajal mõtles Arno,
t Erra Täienduskooli
Lüganuse kodukihel-
kitsaks jääma, siir-
s aastaks merele, et
a kas minna mere-

ks sai London. Seal
era ja Arno.
nagu raamkava ro-
see on tõsi.
abielupaar, Veera ja
sid päikesele järgida
mägede — kuni jälle
si, Vancouveri linnas.
ust 1947.
es ei oska eesti ühis-
ancouveris, ei, kogu
ulatuses, ilma Vee-
ette kujutada. See
tohutult vaesem, to-
isem, tohutult man-

sel eestlaste kokku-
as Veera mõlgutama
atantsu rühma asu-
na varsti oli riihmal
ilian Luts, pärastine
s mängis akordioni.
sid esinemised. Kes
kordi kokku arvata,
sedki esmakordselt
rammist „Estonian
— director Veera Õu-
laste kokkutulekud,
tsijad on esinenud!
riti Kolumbia linna-
es! Esinemised Lää-
suurpidustustel ja
ntos ja Baltimores!
sai tuntuks kanada
kuhu või milleks ka
stlaste kaastööd, ik-
otsitakse Veeralt abi.
esimehed on tulnud
id Veera on jäänud
ntuma eestlasena ka-
s Vancouveris.
end aastat pidevat
tööd. Ei ühtegi
nustuseks. Tasuks
leõis. Aga Veera üt-
eitub selles, et saad
s sulle südamlähe-
rimat tasu ega tänu

rno läks laulukoori
ri eestlaskond koos-
hem ühe-ealistest
aastat tagasi. Koo-
s neist kolm välja:
d ajavad oma kõva
l segi.
gem kui teised. Jäi
Ehitas maju, kuid
rra koolis „piiinel"
Vancouveriski, sest
aulda ei pruukinud.
palju, neist mõned
evisiooniprogrammi-
s sai näitlejast näi-
jaduse korral ka ise
us. Vancouverlased
ga, koos tema juhti-
d karakteritega nut-
ud tosinaid kordi.
rno Õunapuu on an-
ncouveri eestlaskon-
ele kolm aastaküm-

t tosinaist, kellel on
Veera ja Arno abi
sisustamisel ja ühe-
adest, kellele nad on
ge, et eestlasena pü-
Õunapuu'sid tuntakse
vaimne vili mida
ja jaotanud, on Van-
askonnale pakkunud
aimutoitu.

OIVO LAANEMAE

e eelmises, 6. märt-
rtiklis „Meie võitlus
ebruari vaimus" on
iviga. Stipendiumeiks
Kunstide Keskuse
3350 vaid 4350 dolla-

sünnipäevaks
EESTLANE"

Eesti Liit Kanadas esimees A. Truuvert ja Eestlaste Kesknõukogu Kanadas esimees U. Petersoo õitsevad peetud Balti õhtul koos senaator M. Sharpi ja ta abikaasaga. Pildil vasakult A. Truuvert, U. Petersoo, M. Sharp, Mrs. Sharp ja Reet Petersoo. Foto: Vaba Eestlane

Sisukas eesti keskkooli omaloomingu õhtu

Toronto eesti keskkoolinoored tähistasid E.V. aastapäeva

Möödunud reede õhtul kogunes Toronto eesti keskkooli nooruslik pere pidurlides Eesti Maja suurde saali, et koos lastevanematega pühitseda Eesti Vabariigi 61. aastapäeva ja esitada pildikesi esimesel poolaastal tehtud koolitööst. Esinejaina olid kaastegevad suurem osa koolinoortest, andes kireva ja huvitava eeskava rahvatantsus, lauludes, referaatides, kirjandeis ja luules. Teadustajaina toimisid Mikk Jõgi ja Silvia Vaikla.

Pärast Vivian Birki avapalvust ütles avasõna koolikomitee esimees H. Luppi, tuletades meelde Eesti Vabariigi sündi, tervitas noori, soovis head kordaminekut juba traditsiooniks kujunenud keskkooli omaloomingu õhtu ja aastapäeva koosviibimisele. Ta mainis, et eesti koolid on leidnud esmakordselt tunnustust Kanada valitsusasutuste poolt ja algkool saab käesolevast aastast alates toetust Toronto linna koolivalitsuselt.

Keskkooli osas taotlused punktide õiguse saamiseks eesti keele alal jatkuvad.

Valitsuse veskid aga jahvatavad *väga aeglaselt ja raske* on ennustada, millal siin konkreetsete tulemusteni jõuame.

Sellele järgnes vanemate klassi de tütarlastelt kaks meeleolulist laulu Anne Liis Tülli juhatusel.

Aastapäeva peokõne pidas kolmanda klassi õpilane Richard Laanvere, kes ladusalt esitatud sisukas kõnes sidus Eesti saatust sini-must-valge lipuga. Tänapäeval ei lehvi küll Pika Hermani tornis sini-must-valge, aga meie võitlus kestab edasi senikaua kuni see sinna jälle heisatakse. Aktusekõnele järgnes hümn.

Nüüd algas kava omaloominguline osa, kus esines alguses keskkooli noorem rahvatantsurühm A. Tülli juhatusel, hoogsa saatemuusika eest hoolitses Ellen Tüll-Salumets.

Jaan Vaikla esitas kokkuvõtte A. H. Tammsaare romaanist „Kõrboja peremees", katkendi sellest luges Peeter Kivioja. Järgnesid Eric Konze oma luuletusega, rõõmus klaveripala Susie Holmbergilt ja kaks huumoririkast kirjandit Anne Kriisalt „Kolm aastat eesti keskkoolis" ja Ellen Valterilt „Seadused", millele kuulajad reageerisid elava aplausiga.

Peale lühikest vaheaega esines keskkooli vanem rahvatantsurühm hoogsa ettekandega, pillimehena Allan Liik. Heas ja ladusas eesti keeles esitasid oma luuletusi Mia Tein, Karin Meipoom, Peeter Ilves (kitarri saatel), Vivian Oder, Karl Haamer ja Oona Mällo. Marika Mäeste oma kirjandis andis huvitava lastejutu *leitud jänesepoja saatusest.*

Linda Kolli vaadeldes oma referaadis rock-muusikat, arvas et vanemad ja noored ei jõua kunagi arusaamisele kuuldava pala tugevuse suhtes.

Riina Kaunismaa oma kirjandis viis kuulajad jalutama talvisesse loodusesse. Vahepalaks esinesid veel keskkooli vilistlane Evi Valge ja kolmanda klassi õpilased Linda ja Heidi Laikve kahe kauni lauluga. Moodsa muinasjutu pagulaseestlase elust olid lihtsasse lausevormi pannud Katrin Sommer, Martin Kiik, Ingrid ja Liisa Hess. Liisa sümboolne jutt kasvavast roosipõõsast tõi kuulajad uuesti tagasi Eesti maa ja saatuse juurde. Lõpuks laulis tütarlaste koor „Kes võib tuuleta?" ja „Tursamäe polka".

Lõppsõna ütles koolijuhataja E. Marten, tänades koolikomitee esimeest H. Luppi ja kõiki esinejaid sisuka õhtu eest ja soovis jällenägemist kevadel kooli järgmisel avaliku üritusel.

Võitlus on andnud rahvustunde

E.V. aastapäeva aktus Stokholmis

STOKHOLM (VE) — Eesti Vabariigi 61. aastapäeva pühitsesid Stokholmi eestlased ja nende külalised traditsiooniliselt Kontsertmaja suures saalis. 24. veebruari kontsertaktuse korraldas Eesti Rahvusfond koostöös teiste organisatsioonidega.

Skautliku nooruse poolt toodi lavale eesti ja rootsi lipud. Aktuse avas Eesti Üliõpilaskonna esindaja Peeter Luksep. Kõneleja tõi esile, et Vabariigi esimesel aastapäevad asutatud Vabadusristist on möödunud 60 aastat — ja et on põhjust meenutada nende üle 2000 eesti ja üle 1000 välismaalase kavaleri panust iseseisvuse saavutamiseks.

Vaikse püstiseismisega mälestati kõiki Eesti vabaduse eest langenuid.

Peeter Luksep leidis, et kuigi rootsi ajakirjanduses ja televioonis tuuakse nüüd rohkem teateid inimõiguste rikkumisest Ida-Euroopas on Eestist vähe kuulda. Ta leidis, et peaksime enam nõudma, et Eestis toimuvad inimõiguste rikkumised võetakse üles konverentsidel ja ka rootsi ajakirjanduses.

Rootslaste poolt kõneles moderaatide (konvervatiivide) partijuht riigipäevaliige Gösta Bohman. Kõneleja käsitles rahvuspäeva mõistet ja konstateeris, et selle põlve sisu on vorminud vastava rahva ajalugu. Terve eesti rahva ajalugu on üks suur ja sitke võitlus võõraste võimudega.

See võitlus pole küll annud püsivat vabadust aga see on annud tugeva rahvustunde.

Eestlaste peaülesandeks on praeguses olukorras hoida ja arendada eesti-kultuuripärandit ja keelt. Peatudes N. Liidu agressioonipoliitika juures konstateeris kõneleja, et kusagil pole kunagi kommunism pääsenud võimule vabade valmiste teel.

Gösta Bohman lõpetas oma kõne paremate päevade lootuses ka eesti rahvale.

Eestlaste poolseks kõnelejaks oli Ivar Paljak, kes rõhutas, et Eestis elav eesti miljon on vaatamata inimõiguste piiramisele, venestamisele ja majanduslikule ekspluateerimisele suutnud säilitada oma vaimse, kehalise ja majandusliku vitaalsuse. Rahva vitaalsuse tundemärgiks on ka tugev rahvuskultuuri viljelemine, on loodud kultuurväärtusi, mis rikastavad kogu eesti kultuurpärandit. See väärib ka meie tunnustust.

Ivar Paljak leidis aga, et sellest on vähe, vajatakse ka meiepoolset konkreetset abi informatsiooni näol: enesetunde tõstmiseks ja teadmiseks, et kuulutakse endiselt Lääne maailma rahvaste hulka.

Meie kohus on samuti jatkuvalt teha selgitustööd maailma foorumil olukorra kohta N. Eestis — selleks on aga vaja, et me ise Eesti sillapeana säilitame.

Muusikalises osas esinesid kontsertpianist Käbi Laretei, bariton Andres Grosenius, klaverisaade Harri Kiisk'ilt, Stokholmi Eesti Naiskoor Toomas Tuulse juhatusel, Stokholmi Eesti Meeskoor Rein Tubina juhatusel, ühendatud segakoor Toomas Tuulse juhatusel laulis „Su Põhjamaa päikese kullast". Aktus lõppes hümniga.

Värskemad uudised loete „VABA EESTLASEST"

OPTICAL STUDIO Ltd.
R. SCHMID, saksa optik
Suur valik euroopa prilliraame:
Zeiss, Rodenstock, Metzler
Spetsialiseerunud contact lenside alal
1586 BLOOR ST. W. 1 tänav lääne pool Dundas'e subway'd
TELEFON 535-6252

KAASMAALASED!
Puhastan keemiliselt (steamcleaning) Teie diivanid ja toolid, vaibad seinast seina ja lahtised Teie oma kodus. — Hel. Erik Lokbik
447-9834

JAAN ALMER
KATUSETÖÖD
Tel. 699-5295
Teeme uusi ja parandame vanu
all linnas kui ka suvilates

1979. AASTA
GRUPILENNUD SOOME
TEHKE RESERVATSIOONID ÕIGEAEGSELT!

	Minek	Tagasitulek	Kestvus	Viimane päev reservatsiooniks	Hind täiskasvanule
TORONTOST	21. juuni	19. juuli	28 ööpäeva	21. mai	$492.00
	9. juuli	30. juuli	22 ööpäeva	8. juuni	$492.00
VANCOUVERIST	12. juuni	1. aug.	50 ööpäeva	11. mai	$539.00
	19. juuni	17. juuli	28 ööpäeva	18. juuni	$539.00

LENNAKE KODUSELT FINNAIR'IGA,
SOOME TIIBADEL SOOME!

TINGIMUSED:

Kõigil varumisil tuleb teha $70.00 suurune reservatsioonimaks, mida reservatsiooni tühistamisel tagasi ei maksta. Reservatsioonimaks sisaldab summa tühistamiskindlustuseks, mille kohta reisijal tuleb küsida tunnistus oma reisibürcolt.

Kui reisija varub omale koha 40 päeva enne ärasõitu, reservatsioonimaks tuleb maksta kümne päeva jooksul sellest, kui reisija on palunud reisibürood teha talle reservatsiooni ja lõpusumma kogu pileti hinnast tuleb maksta 30 päeva enne ärasõitu.

Kui reisija varub omale koha 39—30 päeva enne ärasõitu, tuleb kogu pileti hind tasuda koos reservatsiooniga.

Tühistamise puhul vähemalt 35 päeva enne ärasõitu peetakse reservatsioonimaks, kui asemele saadakse teine reisija, teisel juhtumil peetakse kogu pileti hind.

Küsige meie täpsed reservatsiooni- ja tühistamistingimused oma reisibüroost.

Sülelastel (alla 2 a.) pileti hind on 10% vastava täiskasvanu hinnast. Sülelapsel ei ole õigust oma istmele.

Lennutranspordile lisaks kuulub hinna sisse veel tühistuskindlustus, kaks söögikorda lennu ajal, tasuta joogid: kohv/tee, karastavad joogid, alkohol.

Pileti hind ei sisalda Kanada õhusõidumaksu $12.00, mis nõutakse eraldi. Sülelaste piletil seda maksu ei ole.

Kõik lennud tehakse Finnair'i või Kar-Air'i DC 8 lennukitega.

Kõik lennud on Kanada õhusõiduvalitsuse poolt heaks kiidetud.

RESERVEERIGE ENDILE KOHAD VÕTTES ÜHENDUST MÕNE MEIE JÄRGMISE ESINDAJAGA
FINNCHARTER:
Tel. (416) 362-2323

RESERVEERIGE MEIE KAUDU KÕIKIDELE ÜLALPOOL MAINITUD LENDUDELE! Helistage:
KOHO TRAVEL TELEFON (416) 485-9437 või AINO KAING, 757-5080
191 Eglinton Ave. E. Toronto, Ontario M4P 1K1
KORRALDAME HOTELLIDE RESERVATSIOONE, AUTODE RENTIMIST, RINGSÕITE (SIGHT-SEEING TOURS)
Ontario Provintsivalitsuse poolt loaga varustatud. Litsentsi nr. 1141985.
Seda kõike on võimalik reserveerida ainult ühe telefonikõnega.
Korraldame viisasid ja passe.

Tehke reservatsioonid ülalnimetatud lendudele otse meilt!
TORONTON SUOMALAINEN OSUUSPANKKI
TORONTO SOOME ÜHISPANK
Telefon 486-1533
191 EGLINTON AVE. EAST, TORONTO M4P 1K1
Korraldame viisasid ja passe — Reisibüroo litsentsi nr. 1312993

Reservatsioonid charterlendudeks Soome ja mujale Euroopasse, puhkuse grupilennud lõunasse
KORRALDAGE EESTI REISIBÜROO KAUDU
KIWI TRAVEL
Telefon 466-4813
Toronto Eesti Maja, 958 Broadview Ave. Toronto, Ont. M4K 2R6

YORKLAND REISIBÜROO
Finnair'i charterlennud Soome:
Toronto — Helsingi, juunikuu 21 — juuli 19, 1979
Toronto — Helsingi, juuli 9 — juuli 30, 1979
Helista Ritva'le — Telefon 497-0300
Tere tulemast eestlased!
Meie kontor asub Ramada Inn Hotelli aulas
185 Yorkland Blvd. Willowdale, Ont.
Don Valley & Sheppard
Reisibroo kel on kohusetunne oma klientide vastu.
Kõik reisiteenindus meilt.

SPORT

Eestlaste edu Balti suusatamisvõistlustel

1979. a. Põhja-Ameerika Balti murdmaasuusavõistlustele, mis toimusid 4. märtsil Moonstone'is, Ontarios, oli vihmasest ilmas hoolimata kogunenud 29 suusatajat — 18 eestlast, 7 leedulast ja 4 lätlast. Kuna lätlased polnud suutelised murdmaa võistlusi läbi viima, lasus kogu ettevalmistus ja korraldus taas E.S.S. Kalev'i Suusaklubi õlgadel. Korraldavatele klubiliikmetele oli aga suureks abiks kolme leedulase appitulek ja võistlusi võib lugeda õnnestunuks.

Eestlaste osas olid tagajärjed järgmised:

Naised (17 & üle): Kristiina Meipoom — 1. koht (5 km 34.04).

Poisid (12 & alla): Toivo Lainevool — 1. koht (3 km 24.07).

Poisid (13—16): Mehis Kivilo — 1. koht (5 km 22.18), Raymond Mandre-Manno — 2. koht (26.16).

Eliit (17—44): Robert Vellend — 1. koht (10 km 34.18), Jaan Roos — 2. koht (42.07), Mihkel Türk — 3. koht (48.59), Peter Pajos — 5. koht (57.33).

Veteranid (45 & üle): Uno Limit — 1. koht (10 km 45.26), Theo Vellend — 2. koht (45.48), Ülo Vastopa — 3. koht (48.10), Harry Kivilo — 4. koht (51.41), Rein Lainevool — 5. koht (56.32).

Murdmaa võistlejaid oli kokku 25, abilisi 7. Ilm oli sajune, temp. +6 C.

Eestlased olid edukad ka mäesuusatamise osas, kus osavõtjaid oli 48, suurem osa neist leedulased.

Eestlased saavutasid järgmised kohad:

Slaalom: Jr. poisid — Toivo Lainevool 2. koht. Sr. poisid — John Kalm 2. koht. Eliitklass — Christopher Hess 4. koht, Urmas Kirsipuu 5. koht. Veteranid — Kaljo Mandre-Manno 3. koht. Naised — Anita Kuus 1. koht.

Suur-slaalom: Jr. poisid — Toivo Lainevool 2. koht. Eliitklass — Alar Kuus 1. koht, Allan Seim 5. koht. Veteranid — Kaljo Mandre-Manno 4. koht, Rein Lainevool 5. koht. Naised — Anita Kuus 1. koht.

Üldvõitjaks naiste klassis (slaalomi ja suur-slaalomi kombinatsioonis) tuli Anita Kuus.

Dr. Jaan Roosi edu Quebeci suusamaratonil

18. ja 19. veebruaril toimus Quebecis maailma kõige pikem suusamaraton, mille kestel võistlejatel tuli kahe päeva kestel katta 160 km. Eestlastest võttis võistlustest osa dr. Jaan Roos, kes eriklassis saavutas aja, mis andis talle pronksmedali. Võistlusele koguneb igal aastal üle kogu maailma parimaid pikamaa suusatajaid. Käesoleval aastal oli registreeritud 4100 osavõtjat, kelledest startis 3721. Teisel võistluspäeval langes temperatuur 30 kraadi alla nulli Celsiuse järele ja võistlust jatkas ainult 1100 võistlejat, kelledest paljud katkestasid. Eliitklassis, kus keskmiseks tunnikiiruseks peab olema 8 km tunnis, startis 1200 suusatajat, kelledest teisel päeval jatkas ainult 350, kelledest lõpetasid 86.

Spordiuudiseid kodumaalt

Kunagine Euroopa juunioride meister murdmaasuusatamises Rutt Shmigun-Rehemaa võitis esikoha Otepääl peetud meistrivõistlustel 5 kui ka 10 km distantsil. Meeste 15 ja 30 km distantsidel oli parim tema abikaasa Anatoli Shmigun, 15 km suusatamises tuli ta esimeseks ajaga 49.15, teiseks jäi Uno Leist 49.19. 20 km laskesuusatamises sai meistritiitli Tartu üliõpilane Matti Paavo.

*

Tallinnas „Kalevi" 50 km siseujulas toimus ujumisvõistlus, kus parandati mitmel alal Eesti rekorditabelit. Meeste 100 m vabaujumises tehti uueks rekordiks Margus Kuke poolt 54.20, 100 m selili ujus 17-aastane Tallinna noorujuja Oleg Labzin 1.02,05, mis on parem 1962. aastast alates Rooma olümpiamängude finalisti Veiko Siimari nimel olnud rekordist 1.02,2-st. O. Labzin ujus uue rekordi ka 200 m selili distantsil ajaga 2.17,00 ja Tõnu Erin 200 m rinnuli ujudes 2.27,40.

*

Põlva lasketiirul peetud võistlusel võitis Liivi Erm järjekordselt Eesti paremaid meeslaskureid, võites väikepüssi standardi (3x40 lasku) kõrgesse rahvusvahelisse klassi küündiva kogusummaga 1160 silma.

*

Krasnoufimskis toimusid N. Liidu ulatusega maaspordiühingute meistrivõistlused kelgutamises, kus 13—18-aastased võistlejad jagunesid kuude gruppi. Eestit esindas Tõrva kelgutajate ühing, kes neljapäevalise võistluse lõpul oli esikohal 367 punktiga, jättes teiseks Kasahstani 263 punktiga. Eestlasist saavutasid kohti Mare ja Mart Taklai, Tarmo Talivere, Jaanus Pirs, Janne Jaanson, Heikki Lehis, Aivar Valdna, Rembert Saluveer, Avo Seer, Mare Piirak ja Ene Missik. Võistluse zhürii hindas tehniliselt parimaks Mart Taklai.

RISTSÕNA NR. 987

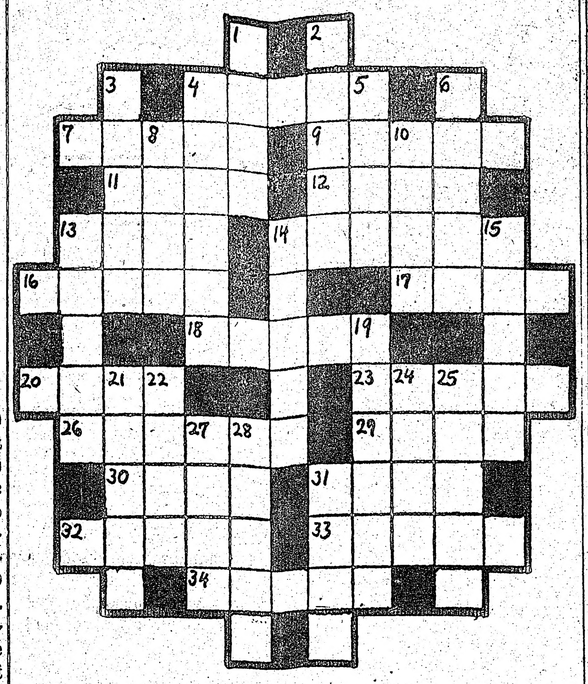

Põikread: 4. Hoonete grupp, 7. Võrdlussõna, 9. Omaaegne Toompea lossi komandant Tallinnas, 11. Jalatsite mark, 12. Rohkem, 13. Koha määrsõna, 14. Head võimed, oskus, 16. Hele, 17. Omanda raha eest, 18. Maa seest, 20. Taime vili, 23. Mäed Euroopas, 26. Katki tegema, 29. Osa näidendis, 30. Eesti ühes võõrkeeles, 31. Sõna õhupostisaadetistel, 32. Nägusad, 33. Mitte lühikesi, 34. . . . leht — endine eesti ajaleht.

Püstread: 1. Määrsõna, 2. Kütkes, vangis, 3. Leht teatud arvudega või andmetega, 4. Eesti lauljatar Kanadas, 5. Kodulind, 6. Prantsuse kirjanik, Nobeli laureaat, 8. Mitme eesti memuaarteose autor, 10. Soome maakond, 13. Laevade peatuskoht, 14. Kohanimi mitmel pool Eestis, 15. Väljenduslaad, 19. Vaja, 21. Eesti kirjanik, 22. Rahulolematuse väljend, 24. Väike veekogu, 25. Mõiste trükitehnikas 27. Doonau lisajõgi, 28. . . . vivendi — väljend ladina keeles, 31. Vanade egiptlaste püha loom.

RISTSÕNA NR. 986 LAHENDUS

Põikread: 1. Ja sõdurid laulavad, 11. On, 13. Aken, 14. Alberta, 15. Eric, 16. Sisse, 18. Annus, 20. Krobe, 21. Taani, 22. Särki, 25. Na, 27. Et, 29. Ai, 30. Ss, 31 List, 33. Ollus, 34. Jahu, 35. Ain, 37. Kuu, 39. Bukett, 41. Turvas, 44. Kloor, 46. Rae, 47. Ivi, 48. Taas, 50. Loodi, 51. Kuub, 52. Murel, 54. Kalev, 56. Nael, 58. Amb, 60. Seis, 62. Hl, 63. Viis, 64. Orav, 66. RS, 67. Viljandi paadimees.

Püstread: 1. Jaakson, 2. Soe, 3. Õnnistus, 4. Udar, 5. Irbeni, 6. Lurjus, 7. Utah, 8. Ameerika, 9. Vor, 10. Dickens, 17. Ea, 18. Anton, 19. Sääsk, 20. Kk, 22. Ae, 26. Albu, 28. Kloroform, 30. Sula, 32. Tatar, 34. Juuli, 36. It, 39. Boston, 40. Karamell, 42. Viluvere, 43. Saabas, 44. Kell, 45. Riik, 49. Sul, 51. Kes, 53. Evin, 55. Alad, 57. Ahi, 58. Asi, 59. Boa, 61. Ise, 63. V.a., 65. Vi.

DESIGN PRODUCTS'i

SUUR TALVINE VÄLJAMÜÜK

JATKUB

☆ SUUSAD JA SUUSATARBED:
näit. VALTONEN suusakomplekt $59.95 ($94.95)
SPLITKEIN hikkoripuust põhjaga ja lingestone äärtega suusakomplekt $79.95 ($124.95)
PELTONEN suusakomplekt $119.95 ($159.95), ja veel mõned muud komplektid. Kõik komplektid koosnevad, suusad, suusasaapad, bambuskepid, mähised, suusaplekid.
☆ SUUSAKOSTUUMID 30% hinnalandust
☆ SUUSAHOIDJAD auto katusele 30% hinnalaandust
☆ TREENINGÜLIKONNAD: Terinit 30% hinnaalandust
☆ HTTALA klaaskaubad 20—40% hinnaalandust
☆ SAUNASEEBID: Vaasaseep 225 gr. maksab $1.25 ($1.75)
☆ XZ SHAMPOON 6-pudelised pakid $4.— (66¢ 1 pudel, varem 1 pudel $2.—)
☆ KEEGLIMÄNGU KOHVER — „fibreglas" Eiri 20% hinnaalandust
☆ REUMA ALUSPESU 20% hinnaalandust
☆ PLASTIKVAIBAD 20% hinnaalandust

PALJU MUID ESEMEID VÄLJAMÜÜGIL

design products 2584 Yonge St. 488 7272 / 288 Danforth Ave. 466 8001

Räägitakse eesti keelt

FINN TASTE BAKERY
7 Grantbrook Ave. (Finch Plaza)
(Finchi nurgal, Bathursti ja Yonge vahel)
TELEFON 225-0824
Pagariäri neile, kel on peen maitse
Ari avatud: teisip., kolmap., neljap. 9—6, reedel 9—7, laup. 9—4.
(Esmaspäeviti suletud)

B&V INSTALLERS
Installeerime ja parandame
KÜTTESEADELDISI
Lätt ettevõte © Hel. õhtuti
V. IVANS 763-3374
R. BULOVS 638-5478

FINNISH DELICATESSEN
(Endine Parkway äri)
461 Queen St. W. — Tel. 363-7676
5 ust läänepool Spadina Ave.
TÄHELEPANU! Uued lahtioleku ajad: esmasp. — reedeni 9—6, laup. 8—4
Palume suuremad leiva ja muude pagaritoodete tellimised sisse anda 2 päeva varem. Aitäh!

TÕNIS ja MAI MIGAGU
MEIE MEHED KUI METSAPULLID
Romaan vanast armsast Pärnust

27.

„Tennmann käinud Koongas kõnelemas ja meeldinud rahvale", jutustas Ismael. „Nende kirikuõpetaja koht Mihklis oli vaba ja Tennmannil soovitatud kandideerida.

Mihkli kihelkond koosneb kahest osast — kehvast Veltsa ja jõukast Koonga vallast. Veltsa asub Tallinamaal, Koonga Liivimaal — kubermangu piir läheb kihelkonna keskelt läbi.

Kummaski kubermangus pannakse kirikuõpetajaid ametisse isemoodi — Tallinnamaal määrab neid mõisnikust patroon, Liivimaal valib neid konvent, kuhu kuuluvad valdade ja mõisnike esindajad.

Et patrooni prestiizh Mihklis ei kannataks, lepiti omavahel kokku nii, et patroon saadab kandidaatidele kutsed, kuna konvent valib."

„Su jutt on pikk. Millal Haase mängu tuleb?" küsisin kannatamatult.

„Oota ikka oota! Ära ole rabakarask!

Pärnu Elisabeti õpetaja Haase sõitis mõneks ajaks välismaale ja palus Tennmanni pidada tema asemel kahel pühapäeval jumalateenistust. Tennmann võttis ettepaneku pahaaimamata vastu.

Nädala pärast saabus talle kutse Veltsa patroonilt tulla pühapäeval Mihkli kirikusse proovijutlust pidama. Tennmann vastas, et ta peab pühapäeval asendama pastor Haaset, ja palus proovijutlust edasi lükata. Ta ei mõistnud lugeda kahtegi, kui vastuses teatas patroon, et ta aktsepteerib Tennmanni loobumist proovijutlusest ja kustutab ta kanditatuuri."

„Kes sai õpetajaks?"

„Saksa kandidaat von zur Mühlen."

„Peenike kokkumäng", pidin tunnistama.

Saksa linnaisad olid eriti vihased „Postimehe" teravate artiklite üle ja otsisid nõrku kohti, millest kinni haarata. Ja leidsidki toimetaja Mällo ettevaatamatuse tõttu.

Mällo kutsus mind toimetusse ja pani sedeli mu ette lauale:

„Vaata, mis see on?"

Oli kohtunik Tarassovi kutse Rein Mällole ilmuda kohtusse vastust andma Valter Nahkuri laimamise pärast.

„Kes on Valter Nahkur?"

„Linna piimakontrollör. Tema ülesandeks on võtta rasvaprotsendi ja puhtuse proove sellest piimast, mis müüakse ärides ja turul. Need viib ta tapamaja laboratooriumi. Analüüsi tulemused teatab tapamaja direktor edasi ajalehtedele.

Kui kord Ullaste mõisa rentnik Laarman külastas toimetust, nägi ta laual piima kontrollandmeid ja ütles, et neid ei võivat usaldada. Nahkur mängivat piimamüüjatega kokku ja võtvat proovid nõudest, mis valmis pandud selleks otstarbeks otse tema jaoks.

Turukaupmees Kurvits jälginud huvi pärast, kuidas Nahkur võtnud proove Pärli mõisa piimarentnik Karaskilt, ja kuulanud nende kõnelusi. Kord ütelnud Karask: „Täna sa proovi ei saa — unustasin proovinõu koju." Nahkur jätnud proovi võtmata. Pealegi müüvat Karask veel koort ja võid, ehkki ta rendileping olevat ainult piimale.

Temal, Kurvitsal, olevat muidki tähelepanekuid Nahkuri tegudest — kui vaja, võivat ta kohtus vande all tunnistada."

„Tahtsin ise Kurvitsaga rääkida", jutustas Mällo edasi. „Aga Kurvits oli sõitnud Venemaale äririesile ning ei teatud, millal ta saabub. Mida teha? Kontrollimata kuulujuttu ei saanud ma ajalehes avaldada, kuid kuidagi ei võinud ma ka leppida, et rahvast petetakse. Osta kooritud või veega lahjendatud piima rammusa pähe ei taha ükski Pärnu pereema!

Otsustasin kõlistada tapamaja direktor Glückile ja hoiatada teda heatahtlikult valeproovide eest."

„Kas olete Glückiga tuttavad?"

„Isegi väga head tuttavad. Seepärast informeerisin teda, missuguseid kuuldusi on ulatunud toimetuseni Nahkuri kohta. Glück tänas mind ja lubas kõvendada valvet. Aga mine sa usu Pärnu sakslast! Glück kandis mu jutu linnavalitsusele palavalt ette. Linnavalitsus andis Nahkurile käsu võtta mind laimamise pärast kohtulikule vastutusele. Advokaat v.Kloth antavat talle tasuta linna poolt."

„Nüüd on mul ka oma Tamm Tartu tänaval ja lepp linna uulitsal", sõnasin hiljem Ismaelile. „Mu süda naerab sees — nüüd tuleb siis vana vastase v.Klothiga jälle sarved kokku panna!"

Kui astusime Mälloga kohtusaali, heitis v.Kloth meile iroonilise pilgu, nagu oleks tahtnud öelda: „Nüüd olete mul pihus!"

Meie seisukord ei olnud hiilgav — peatunnistaja Kurvits ei olnud äririesilt tagasi Tuli loota kohtuniku arukusele.

Palusin lükata protsess tähtsa tunnistaja puudumise tõttu edasi. Kuid kuna ma täpselt ei teadnud, millal tunnistaja koju ilmub, jäeti palve rahuldamata. Von Kloth ei olnud nõus leppima.

Kaebealume Mällo jutustas, mida ta Glückile telefoniteel kõnelnud. Glück seletas, et Mällo kaevanud kontrolör Nahkuri peale ja süüdistanud teda kokkumängus piimamüüjatega. Palusin tunnistajat korrata kaebealuse sõnu. Glück neid täpselt ei mäletanud ning võttis väljenduse „kaebas" tagasi, tarvitades selle asemel sõna „kahtlustas".

„Kas mu klient esitas mingisuguseid fakte?"

„Fakte mitte. Ta kahtlustas üldsõnaliselt."

Tunnistaja Laarmani käest küsisin, kas ta mäletab, mida ta kõneles „Postimehe" toimetuses piima kontrollandmete kohta.

Vastus oli ettevaatlik:

„Ütlesin, et kahtlen kontrollandmete ustavuses. Näiteks tõin, et turukaupmees Karask rendib Pärli mõisast ainult piima, müüb aga turul ka koort ja võid. Kontrolltabelites on ta piima rasvaprotsent alati kõrgem kui teistel müüjatel."

Süüdistuskõnes seletas v.Kloth valeinformatsiooni kahjust, mis õõnestab kehtivat ühiskonnakorda ja haavab linnaametnike au. Nõudis Mällole kontrolör Nahkuri laimamise pärast rasket karistust.

Teadsime Mälloga mõlemad, et seisame nõrgal jääl. Seepärast võtsin end kokku:

„Nii ajalehe toimetaja kui ka piimakontrolli juhataja direktor Glück seisavad ühiskonna teenistuses ja peavad töötama käsikäes. Ajalehe toimetus ei tohi jätta seda enda teada, kui ta saab alarmeerivaid andmeid, mis heidavad kontrolltabelite ustavusele kahtluse varje. Mislaadi need kahtlused on, seda kuulis kohus tunnistaja Laarmanilt. Tuli ka teisi andmeid, mis peatunnistaja puudumise tõttu peavad jääma avaldamata.

Mida pidi tegema toimetaja, kes seisab valvel ühiskonna huvide eest? Kahtlasi andmeid ta ajalehte panna ei võinud, vaikides mööda minna ka mitte. Ta võttis telefoniühenduse kontrolli juhataja direktor Glückiga ja teatas talle toimetusse jõudnud kuuldustest, rõhutades seejuures, et andmed on kontrollimata. See ei olnud kaebus ega kahtlustus, vaid heatahtlik informatsioon, mis aitaks kergendada direktori tööd. Ühtki fakti ta ei nimetanud ning oma kahtlustustest ei kirjutanud ta ajaleheski sõnagi."

Kohus mõistis Mällo õigeks. Kuulnud otsuse, teatas v.Kloth oma kavatsusest edasi kaevata.

Päeval enne asja arutamist Rahukogus läksin ülejõele vaatama, kas mu tunnistaja Kurvits on tagasi. Mu suureks rõõmuks oli ta jõudnud eelmisel õhtul koju. Kohtukutset ta ei olnud saanud. Ta kinnitas seda, mida Laarman toimetuses oli kõnelnud, ja lisas sinna juurde teisigi tähelepanekuid Nahkuri tegevuse kohta. Oli nõus ilmuma kohtusse ilma kutseta.

Koduteel kohtasin Pärnu tuntud nurgaadvokaati Soosaart, kes küsis kahjurõõmsalt:

„Noh, kas püksid sõeluvad homse protsessi pärast püüli? Oljenev ei ole Tarassov — tal saksa naine! Saate Mälloga mõlemad kuuma sauna!"

Naersin vastu: „Köetagu aga keris hästi tuliseks — viht on mul omast käest!"

Soosaar kiisis kiiresti: „Kas Kurvits on tagasi?"

„On jah, ja tuleb kohtusse! Ilmub sinna ilma kutseta."

Soosaar kadus mu kõrvalt.

(Järgneb)

HILJA JUKKUM

KOKA-RAAMAT

Ühepajatoite

Ühepajatoidu valmistamine ei nõua perenaiselt palju peamurdmist. Sageli ei nõua see ka eeskirjade täpsest kinnipidamisest, vaid ühepajatoitude koostamisel võib julgesti lähtuda oma fantaasiast ja kasutada kodus olevaid toiduaineid. Kui ained on valmimise järjekorras patta pandud, tarvitseb neid alguses vähe seda da ja siis lasta vaiksel tulel pehmeks haududa.

UHEPAJATOIT LOOMALIHAGA

3 naela loomaliha (lõigatud 1 tolli suurusteks kuupideks), 2 spl rasvaainet, 6 tassi vett, 2 tl soola, loorberileht, 2 viiludeks lõigatud keskmise suurusega sibulat, ½ tassi kuubistatud sellerit, 2 tera neliki, 3 tassi kuubistatud kaalikat, 6 väiksemat porgandit (lõigatud viiludeks), 6 keskmise suurusega kartulit kooritud ja poolitatud, 1-20 untsine purk tomateid, 1 väike kapsapea (viiludeks lõigatud), ½ tassi jahu.

Liha pruunistame rasvaines ja asetame paksupõhjalisse keedunõusse. Katame liha veega, lisame 1 tl soola, loorberilehe, nelgid, sibulad ja selleri. Katame keedunõu kaanega ja hautame tasasel tulel 2 tundi — kuni liha on peagu pehme. Lisame siis ülejäänud soola, kaalikad, porgandid, kartulid, tomatid ja kapsad. Asetame kaane keedunõule ja keedame veel 15—20 minutit kuni aedviljad on pehmed. Segame jahu vähese veega ja lisame segades toidule. Segades laseme toidul veel 5 minutit keeda. Anname kuumalt lauale. Juurde võime pakkuda hapukurgi või peedisalatit.

IIRI LAMBALIHA HAUTIS

1½ naela lambaliha, soola, pipart ja jahu, 2 viiludeks lõigatud sibulat, 3 spl rasvainet, 4 kartulit, 4 porgandit, 2 viilu kaalikat, 1 spl hakitud peterselli.

Lambaliha — võime kasutada liha kaela- või esitükist — lõikame 1 tolli suurusteks tükkideks. Riputame soola, pipra ja jahuga. Pruunistame liha koos sibulaga rasvaines. Lisame nii palju vett, et liha oleks kaetud. Laseme tasasel tulel haududa 1½—2 tundi — kuni liha on peagu pehme. Vajaduse järgi lisame vett. Aedviljad lõikame suuremateks kuupideks ja lisame lihale. Katame keedunõu kaanega ja hautame kuni aedviljad on pehmed. On leem liiga vedel lisame veega segatud jahu ja laseme siis uuesti keema tõusta. Maitsestame soola ja pipraga. Enne lauale andmist riputame peale hakitud peterselli.

„BRUNSWICK" HAUTIS

1 3—4 naelane kana, 4 tassi vett, 4 viilu peekonit, ½ naela loomalihakuupe, 1 keskmise suurusega sibul hakitult, 1¼ tl soola, 1 tl paprikat, 1 16 untsine purk tomateid, 1 nael külmi herneid, 1 12 untsine purk maisiteri, 3 keskmise suurusega kartulit (kuubistatud), soola, pipart, jahu.

Asetame kana keedunõusse ja katame veega. Laseme keema tõusta ja hautame 1 tund — kuni kana on pehme. Laseme kanal jahtuda, eemaldame siis liha kontide pealt, säilitame keeduleeme. Kanaliha tükeldame suutäie suurusteks tükkideks. Peekoni kuubistame ja pruunistame keedunõu põhjas, lisame siis loomalihakuubid ja sibula. Kui need on pruunistatud lisame kanakeeduleeme, soola, paprika, tomatid. Laseme keema tõusta ja siis katame keedunõu kaanega ja laseme toidul haududa 1½ tundi. Lisame siis aedviljad ja kanaliha tükid ja hautame veel 30 minutit. Maitsestame soola ja pipraga, vajaduse korral lisame leemele jahu segatud veega.

HAUTATUD SEALIHA KAALIKATE JA RIISIGA

1½ naela sealiha, 1 sibul, 3 tassi kaalikakuupe, 4 tassi vett, 1 tass riisi või kruupe, soola, pipart ja soovikorral 1 spl tomatipüreed.

Kuupideks lõigatud liha pruunistame rasvaines, lisame hakitud sibula ja valame siis vee üle liha, laseme tasasel tulel haududa 1 tund. Lisame siis kaalikakuubid ja hautame ¼ tundi. Siis lisame pestud riisi ja hautame toidu pehmeks umbes 20 minutit. Kui kasutame kruupe lisame need 10 minutit enne kaalikaid. Maitsestame soola, pipra ja tomatipüreega. Enne lauale andmist võime peale riputada maitserohelisega.

Tulumaks on elu tõsiasi

Iga 1978. aastal sissetulekut omandanud Kanada elanik — kodanik või immigrant — peab täitma tulumaksulehe kõige hiljem 30. aprillil, 1979. Kui te täitsite tulumaksulehe 1978. aastal, siis saate isikliku tulumaksulehe posti teel. Kui see teile ei saabu, siis muretsege endale tulumaksuleht postkontorist või District Taxation Office'ist.

Tulumaks - kuidas see töötab

Teil tuleb tulumaksulehel ennast identifitseerida ning esitada kõigist allikatest 1978. aastal saadud tulud. Teie arvestate oma üldsissetulekust maha lubatud erandid ja mahaarvestused ning kalkuleerite siis välja võlguoleva maksusumma. Tulumaksulehega on kaasas juhis (Tax Guide), mis annab teile vajalikku abi.

Mis kuulub maksustamisele?

Pidage meeles, et te esitate oma tulud igast allikast ja mitte ainult need summad, mis esinevad teile tööandja poolt antud T4 sedelil. Näiteks, te olete teeninud lisasummasid töö eest, mille kohta te pole saanud informatsioonisedeleid. Need summad tulevad esitada. samuti jootrahad, üürist saadud sissetulekud, perekonna toetusrahad ning kõik sissetulekud investeeringutest.

Mida on võimalik mahaarvata?

Teie olete õigustatud tegema isiklikke mahaarvestusi oma abikaasa või teie ülevalpidamisel olevate laste arvel. Kui te teete mahaarvestusi väljaspool Kanadat teie ülevalpidamisel elavate isikute kohta, siis peate täima vormi T1E-NR. Teil on võimalik maha arvestada ka lapse eest hoolitsemise ja arstiabi kulusid.

Kasutage Tax Guide'i

Kasutage Tax Guide'i. See sisaldab kõik vajaliku informatsiooni, mida te vajate selleks, et teie tulumaksuleht oleks täidetud korrektselt. Kontrollige oma kalkulatsioone ja lisage juurde kõik vajalikud kviitungid. Saatke oma tulumaksuleht juurde lisatud ümbrikus teele mitte hiljem kui 30. aprillil, 1979.

Revenue Canada Taxation — Revenu Canada Impôt

Hon. Anthony C. Abbott, Minister — L'hon. Anthony C. Abbott, Ministre

Toimetusele saadetud kirjandus

VARRAK nr. 2 — 1979. Sisus: J. Kaup „Tõotus", V. Minneste, jr. „Noorte ülesanne — eeldab rohkemat", H. Riga „Sümbioos punase oktoopusega", E. Waldman „The Misuse of concepts", „Kas hakata vastu?", „Salt II", E. V. Saks „Pärisorjuse foobia", „Ahnus ajab auku", J. Tiht „Puuühing", V. Obet „Aegade lend. Eesti maa ja eesti rahva ajaloost", Batuni informatsiooni teenistuse informatsiooni, Eesti Vabariigi presidendi (paguluses) käskkiri ja kommentaare sellele, palju lühemaid kirjutusi, mosaiik, arvustusi, Ella Kulli ja Ilme Ivandi luulet, ristsõnu ja malenurk. Toimetaja küsib ka „Mis saab Varrakust?" ja võib neile vastata, kes jäid eelmises numbris ilmunud teadet uskuma, et käesolev on viimane, et ajakiri ilmub siiski edasi käesoleval poolaastal ja lõpeb siis, kui enam jõudu ei ole Võidupüha numbriga.

Enn Aarend 80-aastane

6. märtsil pühitses oma 80. sünnipäeva endine eesti kohtunik Enn Aarend Hamiltonis. Juubilar on oma auväärsetele eluaastatele vaatamata veel hea tervise juures ja veedab oma vanusepäevi võttes veel innukalt osa kohalikust seltskondlikust tegevusest.

E. Aarend sündis Tartumaal, Tähtvere vallas talupidaja pojana. Käis kohalikus vallakoolis, kihelkonnakoolis ja Tartu Kaubanduskoolis. Lõpetas H. Treffneri gümnaasiumi. Õppis õigusteadust Tartu Ülikoolis, mille lõpetas kandidaadi astmega.

Võttis Vabadussõja ajal osa kaitseliidu tegevusest ja hiljem oli Tartu Koolipoiste pataljoni ridades ning võttis lahingutest osa Pihkva Ostrovi frondil. Lõpetas Tartu Ülikooli õigusteaduskonna ja valis kohtuniku elukutse. Töötas eesti kohtus kohtuameti kandidaadina Rakveres. Oli mitmel pool kohtu-uurijaks, lisa jaoskonna kohtunikuks ja Tallinnas Jaoskonnakohtunikuks. Vallandati 1940. aastal Eesti kohtute likvideerimise järele.

1942. a. kutsuti Eesti Omavalitsuse poolt uuesti kohtu teenistusse. E. Aarend oli jaoskonnakohtunikuks Tallinnas ja hiljem Tallinnas Ringkonnakohtu alaliseks liikmeks. 1944. a. sügisel õnnestus koos perekonnaga pääseda üldise põgenike vooluga Saksamaale. Viibis põgenikuna Saksamaal, Taanis ja hiljem Rootsis. 1950-ndate aastate algul siirdus Kanadasse ja asus elama Hamiltoni, kus praegu veedab oma vanusepäevi.

Juubilar on võtnud innukalt osa seltskondlikust tegevusest. Kuulub Luteri koguduse nõukogusse, Hamiltoni Eesti Seltsi ja Vabadussõja veteranina Hamiltoni Võitlejate Ühingusse jt. Ta on alates 1926. a. abielus hambaarsti, neiupõlve nimega Linda Vöörmaniga ja neil oli kaks tütart, kellest üks surnud. Enn Aarend kuulub akadeemiliselt alates 1922. a. korporatsioon Ugalasse ja on konvendi Kanada koondise kõige vanemaks vilistlaseks.

Juubilar on tuntud sõbraliku, õiglase ja rahuliku tasakaaluka inimesena ja teda peeti üheks paremaks kohtunikuks.

Enn Aarendi tähtsa juubeli puhul soovivad tema rohkearvulised sõbrad, kohtu- ja eesti juristide pere ja tema akadeemilised vennad juubilarile jätkuvalt head tervist ja veel palju ilusaid ja päikesepaistelisi elupäevi.

A. J. KALA

ADVOKAADID

ENN ALFRED
ADVOKAAT-NOTAR
Room 1912, Royal Trust Tower
Toronto Dominion Centre
Postiaadress: P.O. 326, Toronto Ont. (Bay & King) M5K 1K7
Telefon: 869-1777
24-tundi telefoni valveteenistus

ADO PARK, LL.B.
HETHERINGTON, FALLIS & PARK
Advokaadid-notarid
365 Bay St., Suite 401. 363-4451
Õhtuti 447-2017 või 929-3425

RAAMATUPIDAJAD

JOHN E. SOOSAAR, C.A.
Chartered Accountant
55 University Ave., Ste. 600
Tel. 862-7115
Toronto, Ont. M5J 2H7

KALEVIPOEG
Õppe- ja tööraamat
Hind $2.50
Saadaval VABA EESTLASES
Abistamiskomitees
kooliõhtutel Eesti Majas
Postiteel: L. Marley, 149 Bishop Ave. Willowdale, Ont. M2M 1Z7
Postikulu 50 c

Meie mured ja . . .

(Algus lk. 2)

Ka Nõukogude Liidus on komparteil sama ideoloogia kadumise probeleem.

Kogu süsteem on ehitatud Marxi-Lenini müütidele, mida aga ei saa kuidagi enam rahvale omaks suruda.

Teiseks suureks probleemiks on industrialiseerimisega tugev mahajäämine Lääne-maadest, mis surub ideoloogiat veelgi tagaplaanile. Kolmandaks on Suur-Venemaal rahvusideoloogiate sõda või õigemini sõdade algus, mis omakorda teeb poliitlise ideoloogia tähtsusetuks. Ajalooliselt mahajäänud Marxi-Lenini jäänuskommunism ei ole enam võimeline natsionalismi ületama. See ideoloogia jäänus, millest kompartei kramplikult formaalselt (kuid ka mitte enam usuga) kinni hoiab, on isegi parteis juba ammu vallutatud vene marurahvusluse poolt. Ja see vene imperialistlik marurahvuslus ongi, mis teised Nõukogude rahvused vihale ajab ja neid omakorda vene rahvusluselle ohtlikuks teeb. Teiste sõnadega ütelldes on Nõukogude Liidu poliitiline ideoloogia rahvusliikkude ideoloogiate poolt asendatud.

Mida see meile, välis-eestlastele, ütleb? Kas paneme kõrvad kinni, või esitame endale küsimuse: Mida saame siin teha, et kaasa aidata eesti rahva edasielamise võimaluste kinnitamisel omal maal? On ju meile kõigile selge, et eesti rahva tuum asub Kodu-Eestis ja jääb püsima ainult niikauaks kui eesti rahvas ennast eraldab teistest rahvustest. Ja kuidas ta seda teeb? Kultuuri abil — kirjanduse, muusika, filmi, kujutava ja taidekunsti abil — aga peamiselt keelest, olenevate kultuuri-harude abil. Need on, mis tänapäeva Eestis jõukalt elavad ja kasvavad. Need on, mis eestluse tuuma täidavad ja rahvus-ideoloogiale mõtte annavad. Need on esimesed ja peamised tõkked venestuse vastu ja eraldavad eestlased teistest rahvustest.

Kultuuri on see, mis kannab edasi rahvusluse müüte, mis annab mõtte ühiskonna tõekspidamistele ja mis toob tulevikule uut jõudu ootuste-lootuste müütide loomisega.

Niisiis olen järeldusele jõudnud, et Eesti Vabariigi originaaltõekspidamiste jäädvustamisele — eesti rahva viljelemiseks omal maal — saame kõige enam kaasa aidata eesti kultuurile, keelele ja kunstile jõudu tööle soovimisega.

VABA EESTLANE

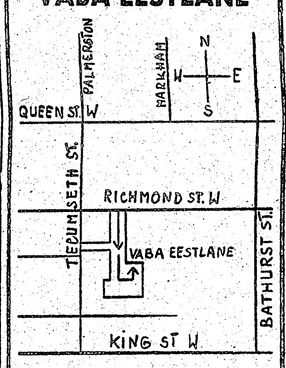

„Vaba Eestlase" toimetuse ja talituse asukoha plaan

TOIMETUS JA TALITUS
avatud esmaspäevast reedeni kella 9—4-ni.

Telefonid: toimetus 364-7521
talitus 364-7675

Toimetajad kodus väljaspool tööaega:
Karl Arro 766-2057
Hannes Oja 481-5316

Kuulutusi võetakse vastu:
nädala esimesse ajalehte kuni esmasp. homm. kella 11-ni ja nädala teise ajalehte kuni kolmap. homm. kella 11-ni.

KUULUTAMINE VABA EESTLASES
on tasuv ajalehe laialdase leviku tõttu.

Kuulutuste hinnad:

üks toll ühel veerul	$3.25
esiküljel	$3.75
tagaküljel	$3.50

KUULUTUSI VÕTAVAD VASTU:

1. **Vaba Eestlase talitus**
135 Tecumseth Street
Telefon 364-7675
Postiaadress: Box 70, Stn. C, Toronto 3, Ont.
Talitus väljaspool tööaega:
Helmi Liivandi 251-6498
2. **Mrs. Leida Marley**
149 Bishop Ave.
Willowdale, Ont.
Telefon: 223-0080

„VABA EESTLANE" on vabade eestlaste häälekandja

VABA EESTLANE

Ilmub 2 korda nädalas — teisipäeval ja neljapäeval

Neljapäeval, 8. märtsil 1979 — Thursday, March 8, 1979

Kaljo Raidi naiskoori loomingu õhtu

Möödunud pühapäeval oli Toronto Eesti Baptisti kirikus õhtusele jumalateenistusele antud naiskooride õhtu nimeline kontserdiilmeline sisu, kus esitati heliloojast pastori Kaljo Raidi helitöid ning seadeid. Õhtu jooksul laulis T.E.B.K. Naiskoor K. Raidi juhatusel, kuna osa tema helitöid esitati helilindilt, mis sisse lauldud Tallinna Oleviste Naiskoori ja Lawrenceville koolikoori poolt Ameerika Ühendriikides, viimast juhatas Maaja Duesberg-Roos.

Kava oli väga leidlikult koostatud, kus eelnev katke Piiblist oli selleks inspiratsiooniläteks millele komponist oma loovas fantaasias oli muusikalise pala loonud.

Naiskoor alustas õhtut K. Raidi naiskoorile seatud lauluga „Üks tund Jeesuse jalge ees", mida pärast palvust kogudus osaliselt kordas. Pärast katket Luuka evangeeliumist esitati helilindilt Oleviste Naiskoori poolt „Maarja kiituselaul", mis seal ette kantud 19. nov. 1977. Siis koguduse naiskoor laulis jälle seade „Tee tööd! Öö ligi jõuab" ja pärast katket Kohtumõistjate 5. raamatust, esitati helilindilt Lawrenceville koolikoori poolt „Deborah's War Song", mis lauldud 24. jaan. 1977. Sellele hoogsale laulule liitusid trummid, klaver ja muud instrumendid.

Oleviste Naiskoor laulis veel teise K. Raidi laulu „Jutustage", mis baseerus 96. psalmile „... jutustage paganate seas tema au...". Jälle laulis koguduse naiskoor „Rumal laps, sa läksid". K. Raid mängis tshellol variatsioone „Jesu meine Freude". Pärast lõpusõna ja palvet laulis koor veel „Palve", mis loodud 51. psalmile „Loo mulle, Jumal, puhas süda".

Pärast lõpulaulu P. Kaups ütles, et selle laulude õhtuga tähistatakse Kaljo Raidi ja tema kaksikõe Ilse sünnipäevi. Ta ütles, et keegi ei võinud kunagi arvata, et see elutee, mis algas muusikuna, võinuks viia vaimuliku elukutseni, olles pealegi veel moodsa muusika viljeleja. Kuid nüüdki on vaimulik muusika ta kaaslaseks jäänud ja kogudusel on heameel, et Issand on ta neile kinkinud. Oma sõnavõtu lõpul andis ta üle kimbu roose pastor Raidile ja lilli ta õele.

Naiskooride õhtu näitas K. Raidi loomingu seda osa, mis on loodud või seatud naishäältele. T.E.B.K. naiskooril on hea häälekvaliteet tuues esitatud lauludes esile neisse peidetud ilu, aga ka selle evangeelse sõnumi, mida pastor Raid tavaliselt sõnades väljendab. Õhtu oli sümboolne veel eriaspektist. Samal päeval toimus EKN „Sõnasild kodumaale", T.E.B.K. Naiskooride õhtul aga oli see sild ehitatud Tallinna Oleviste kirikust K. Raidi loomingu esitamisel Toronto eestlasteni.

Fotod 400 miljoni miili kauguselt maailmaruumist

PASADENA — Ühendriikide maailmaruumsõiduk Voyager I, mida peetakse tehnoloogiliseks suursaavutuseks, möödus möödunud teisipäeval 172.250 miili kauguses päikesesüsteemi suuremast planeedist Jupiterist ning saatis maakerale huvitavaid fotosid, mis aitavad lahendada Jupiteri ja tema ümber ringleva 12 kaaslase saladusi. Voyager I fotod on hea kvaliteediga kuigi maailmaruumisõidukit lahutab maakerast 400 miljonit miili maailmaruumi ning foto saabumine maakerale võtab aega 37 minutit. Voyager I saadeti maailmaruumi 18 kuud tagasi ning ta jatkab oma teekonda Jupiteri juurest planeet Saturni juurde, kuhu ta jõuab järgmise aasta novembris. Voyager I jälgedes maailmaruumis kihutab praegu Voyager II, mis jõuab Jupiteri juurde 9. juulil ning Saturni juurde 1981. aasta augustis.

800 aktusel New Yorgis

NEW YORK — New Yorgis võttis 25. veebruaril korraldatud Eesti Vabariigi aastapäeva aktusest osa ligemale 800 inimest. Aktusel oli kandev osa antud ka meie noortele — Eesti kooli laulukoorile, skautidele, gaididele, hundudele ja hellakestele.

Aktusel esines sõnavõtuga Eesti Vabariigi esindaja Ernst Jaakson, kes toonitas, et eestlaste õigus Eesti iseseisvusele püsib igavesti. Aktusekõnelejaks oli keskmise generatsiooni esindaja Eesti Vabadusvõitlejate Liidu esimees Ühendriikide armee kolonel Ylo Anson.

Kõneleja analüüsis eriti põhjalikult inimõiguste küsimust ja toonitas, et inimõiguste suhtes valitsevad vabades maades ja kommunistliku diktatuuri alla painutatud riikides erinevad arusaamad.

Ylo Anson leidis, et meil tuleb oma probleeme serveerida siinse maa valguses.

Aktusel austati Vabadussõjast ja Teisest maailmasõjast osavõtnuid ning skm H. Tarmo luges ette pühenduse langenud kangelastele. Muusikalises osas esinesid sopran Linda Uusimaa, tenor H. Riivald, New Yorgi Eesti Meeskoor ja meeskooriga liitunud New Yorgi Eesti Naiskoor.

Aktusele ütles lõpusõna Eesti Haridusseltsi nimel Helmi Vahi.

Eesti Majas toimus 23. veebruaril E.V. väljakuulutamise 61. aastapäeval E.V. esinduse ja ERKÜ ühine vastuvõtt kutsutud külalistele, millest võtsid osa paljude teiste hulgas USA UN-i saatkonna ambassador Melissa Welss, kes on teatavasti lauljatar Milza Korjuse tütar, Balti vabariikide laua juhataja Washingtonis Thomas Longo, Lõuna-Aafrika vabariigi peakonsul ja Hiina vabariigi peakonsulaadi esindaja.

Lauri nimeline noorsookirjanduse auhind kirjanik August Mälgule

NEW YORK (VES) — Teatavasti annetasid Kultuurifondi esimees Villi Kangro ja ta abikaasa Virve s.a. jaanuaris 500 dollarit senise Kultuurifondi haldamisel olnud Ennu-nim. noorsookirjanduse auhinna jätkamiseks. Põhikirja kohaselt on iga aasta 24. veebruariks väljaantava auhinna suurus sada dollarit. Nii jätkuks Lauri-nimelist auhinda, mille Kangrod annetasid oma Vietnami sõjas langenud ainsa poja Lauri mälestuse elavana hoidmiseks, järgmiseks viieks aastaks. Lauri-nim. auhind tuli sel aastal seega väljaandmisele esmakordselt.

Kultuurifondi juhatuse moodustatud zhürii, millesse kuulusid kirjandusteadlased Mall Jürma (esimees), Viktor Kõressaar ja Eti Sirg, otsustas oma nõupidamisel 14. jaanuaril,

määrata kõnesolev auhind Rootsis elunevale vanameister August Mälgule ta uudisteose „Projekt Victoria" eest.

Zhürii ütles oma otsuses: „Kuigi Mälgu uus novellikogu ei ole otseselt noorsooraamat, peaks see oma aktuaalselt kaasaegse temaatikaga äratama eesti noortes huvi emakeelse kirjanduse vastu. Teos kuulub nn. ulmekirjanduse või science fiction'i liiki ning vastab oma tasemelt täiesti Ameerikas ilmunud vastavale kirjandusele. Teos pakub mitmekülgse panoraami tänapäeva tehnika ja teaduse hiigelsaavutustest ja inimpsüühi ja vaimuse fenomeenidest ilukirjanduslikus vormis. Teoses kirjeldatud fantastilised lood on põnevad ja loetavad, irreaalne osavalt põimitud reaalsusega ning fantastilisena näiv võimatus kujundatud usutavaks. Lood on põnevad ning lugeja huvi ja uudishimu hoitud lõpp-puäntini pingul.

Ühtlasi täiesti uudne nähtus meie rannazhanri ja psühholoogilise romaani-novelli kirjaniku loomingus kui ka tänapäeva eesti kirjanduses üldse."

Futuristlik-fantastilist zhanrit on meie kirjanduses varem harrastanud aastaid tagasi Gailit ja Tuglas. Esimese popromaaniga debüteeris Aarand Roos „Lehmatapjaga".

Emil Eerme tähtpäev

8. märts on see tähtpäev, millest alates Toronto eesti ühiskonnas mitmesuguste kunstialaliste tegevustega seoses ja eriti eksliibriste ja kunstikogujana tuntud Emil Eerme saab end täielikult pühendada ainult teda huvitavatele projektidele, mida seni segasid igapäevase töölkäimise kohustused. Neid projekte on palju, sest Emil Eerme on erakordselt mitmekülgne ja produktiivne inimene oma mitmepalgelistes algatustes. Ta on aktiivselt huvitatud mitmesugustest kultuurielu avaldusvormidest, kogudes loomingulisi saavutusi muusika, kirjanduse ja eriti kunsti alal, kontsentreerides eriti graafilistele töödele ja eksliibristele, millisel alal ta omab tõenäoliselt suurima kogu Põhja-Ameerika kontinendil.

65-aastaseks saanud Emil Eerme isiklikuks loominguvahendiks on fotokunst ning eriti lähivõtetes on ta avastanud üllatavaid nägemusi looduse detailidest, võites ka auhindu ja tunnustusi näitustel.

Omades tulise rahvusliku hinge ja kultuurijanu, on ta end täielikult andumusega pühendanud Eesti Kunstimuuseumi rajamisele ja kujundamisele. Tegutsedes kuraatori ülesannetes on ta pidanud ühendust kunstnikega, organiseerides näitusi, transporteerides töid ja valvates nende heaolu järele. Koosolekutel, kus vastavaid probleeme arutatakse, on Emil Eerme alati kohal sõna võtmas, ettepanekuid tegemas ja kritiseerimas, kuid on samal ajal valmis edusammude huvides kompromisse tegema.

Igapäevases töös on ta ligemale 20 aastat töötanud Ontario teedeministeeriumis kus ta alustas joonestajana kuid lõpetas teede ristumiskohtade kujundamise eksperdina. Nii mitmedki Ontario suurmaanteede sujuvad ristumiskohad on paberile kandunud Emil Eerme pliiatsist.

Eelpoolsed read on mõeldud sünnipäeva tervituseks ja tunnustuseks aktiivsele töömehele eesti kultuurielus aktiivselt kaasalöömisel ning eriti Eesti Kunstide Keskuse muuseumi projektile kaasaitamisel.

ABEL LEE

World famous Pianos

Hea klaver on eluaegne investeering!

Suur valik tunduva hinnaalandusega.

Ka rentimine.

Saadaval kõik muusika instrumendid.

REMENY

HOUSE OF MUSIC LTD.

553 Queen St. West, Toronto

M5V 2B6 • Tel. 363-1966

Avo Kittask ooperilaval

Läinud nädala lõpul toimus Ryersoni teatri ruumes Toronto uue ooperikompanii Cosmopolitan Opera esitusel Puccini „Madama Butterfly". Uus kompanii organiseeriti grupi Kanada ooperilauljate poolt, kelle eesmärk oma uue kompaniiga on produtseerida kvaliteetseid lavastusi soodsamate hindadega, võimaldades laiemale publikule juurdepääsu ja tutvustades ooperikunsti siinsele kosmopoliitaansele ühiskonnale. Seda algatust tuleb hinnata Kanada ooperielu aktiviseerimisena, kuigi esimesel ooperiõhtul jäid kõrgemad eesmärgid saavutamata ooperigrupi liigselt ebaühtlaste võimete tõttu. Ilmselt on grupi moodustamine olnud liigselt juhuslik.

Uue ooperikompanii üheks organiseerijaks oli ka Avo Kittask, mistõttu see äratas teenitud huvi ka Toronto eestlaskonnas. „Madama Butterfly" oli mõne aasta eest ka Canada Opera Company programmis ning Avo Kittask esines samas Ameerika konsuli Sharplessi osas. A. Kittaski üheks eduks on alati olnud tema näitlejaomaduste ja lauljavõimete süntees, mil on ooperis siiski märgatav tähendus. Seekord oli ta oma lavakindluse ja lauluga tugevaimaks neljast peaosalisest.

Kuigi Lorna Castanedes Cio-Sio-Sani ja Michel Strano Pinkertoni osades omavad küllaltki arvuka osade loetelu, jäid nad keskpärasteks. M. Stranot ja orkestri dirigenti tuleb pidada ansambli nõrgeimaks oma liigselt tugevas domineerimises. Isegi kuulsa Butterfly aaria ruineeris dirigent oma aeglase tempoga.

Selle taustal tuleb hinnata Avo Kittaski märgatavalt kindlat esinemist, kes muutis kolmandas vaatuses ka tertseti kahe naisega etenduse üheks kaunimaks osaks. Lavaliselt oli Avo oma osa ja ülesande kõrgusel, kes sellesse, mitte just kergesse ossa sisse elas, andes usutava lavakuju.

Kuigi Rosa Antony on alles oma õpingute lõpetamisel, oli ta teenija Suzukina hea, nagu oma väikses osas ka abielusobitaja Gogo osas Thomas Laver. Lavastajaks oli Jeannette Aster, oma Cosmopolitan Opera orkstrit juhatas W. Shookhoff, kelle temperamendikuse tõttu orkester lämmatas laulu.

Cosmopolitan Opera juhid küsisid kavaraamatus publiku arvamist. Kahtlemata on õigus, et Kanadas on olemas küllalt jõude sellise kompanii elus hoidmiseks. Sel võib isegi tulevikku olla kui saavutataks ansambliühtsus.

TO.

Ontario valitsus lubab efektiivset administratsiooni

Ontario provintsiparlamendi uus istungjärk algas möödunud teisipäeval Torontos leitnant-kuberner Pauline McGibboni troonikõnega, milles valitsus kinni naelutab oma tulevase poliitika sihtjooned. Troonikõne ei sisaldanud uusi programme ega suuremaid algatusi, kuid selle asemel lubati efektiivsemat administratsiooni, rajada uusi töökohti, laiendada õppinud tööliste ettevalmistamise programme, toetada Kanadas valmistatud kaupade ostmist ning propageerida turismi Ontarios. Valitsus kinnitab ühtlasi, et ta ei kavatse kärpida sotsiaalteenindusi tööstustele antavate toetuste arvel. Troonikõnes deklareeriti ka, et valitsus ei kavatse vastupidiselt oma esialgsetele kavatsustele kärpida ja kokkutõmmata programmi, mille alusel pensionärid saavad tasuta arstide poolt väljakirjutatud arstirohtusid.

Valitsus tahab tarvitusele võtta ka uusi abinõusid, et tiivustada kapitali voolamist väiketööstustesse.

Õiendus

Eelmises „Vaba Eestlase" numbris esiküljel avaldatud koolinoorte pildi allkirjas on eksikombel ära jäänud esimene rida, mis kõlab järgmiselt: Toronto Eesti Seltsi Täienduskooli lõpetajad käesoleval aastal.

T.E. Meeskoori koosviibimisel esinesid Roy Madalvee flöödiga ja Karen Viinamäe klaveril. Pildil noored muusikud lilledega.
Foto: Vaba Eestlane

Kaks suurkontserti Montrealis

MONTREAL — Montreali eestlaspere tänavuse tegevushooaja kultuuriliste ürituste tipuks kujuneb eestlaskonnas suure populaarsuse võitnud solistide abielupaari esinemine, keda Aarne Viisimaa peab perfektsemaiks eesti muusika propageerijaiks: lüüriline sopran Eva Wilson-Märtson ning orelikunstnik Carl-Otto Märtson.

Kõrgetasemelise, Saksamaal mitmel lauluvõistlusel esikohale tulnud sopran Eva Wilson-Märtsoni kontsert toimub reedel, 23. märtsil, Windsor Hotellis, Versailles saalis. Eeskava koosneb: Riho Päts, Mart Saar, Jean Sibelius, Yrjö Kilpinen ja Edward Grieg helitöödest. Klaveril saadab Maaja Duesberg-Roos, New Yorgist. Kontserdi algus on kell 7 õhtul. Sissepääs $4.00. Kontserdile järgneb samas hotellis Oak Roomis omavaheline seltskondlik koosviibimine, veini- ja juustu maitsemisega, millest osavõtt maksab $5.00.

Prof. Carl-Otto Märtson, kes lõpetas Tallinna konservatooriumi prof Artur Kapp'i oreliklassi 1939. aastal, on praegu oreliala professoriks Hannoveri Riiklikus Konservatooriumis, esineb orelikontserdiga Montrealis Jaani kirikus 25. märtsi pühapäevahommikusel jumalateenistusel.

„Bumerang" tuleb uuesti

Pärast Kanada Eesti Teatri üliõbusa lavastuse „Bumerangi" ettekannet möödunud sügisel Mitmekultuuri Teatrifestivalil kirjutas „Vaba Eestlase" teatriarvustaja HO pealkirja all „Heatujulist abieluproblemaatikat":

„Bumerang" kerge komöödiana areneb hoogsaks armastuskolmnurgaks, jättes pärast teatrist lahkumist veel silmisse naeru ja suhu neist probleemidest juttu."

Ja tõepoolest: nagu geomeetrias kolmnurga ülesanded ja „tehingud", nõnda komöödia vallas on tähtis koht abielu-kolmnurga situatsioonidel. Ka „Bumerang" kuulub kolmnurgaliste liiki ja käsitleb ainet koomiliste armuprobleemide arendusena.

Ja veel HO sulest:

„Kirjanik on suutnud anda armukadedusele nii palju variatsioone, et veel siis, kui kõik võimalused näivad olevat kasutatud, leiab mees jälle uue aspekti, millelt oma kahtlustusi edasi arendada. Selline aine ja teravmeelsed dialoogid hoidsid ka teatrikülastaja pidevalt lõbusate reageeringute kütkes, andes kõigile naerusui kaasaelamise."

Publiku tungival soovil tuleb see lustakas ja kevadtujuline Aldo de Benedetti komöödia uuesti ettekandele pühapäeva pärastlõunal, 11. märtsil Eesti Majas kell 2.30.

Laulupeoeelne Toronto Eesti Segakoori tegevus

1979. aasta esimesed kuud on alanud Toronto Eesti Segakooril väga intensiivse tööga. Kuna ees on mitmed suured üritused, siis on proovide aega käesoleval kevadtalvel koguni pikendatud.

Koor pühitses hiljuti oma lugupeetud koorijuhi Uno Kook'i juubelisünnipäeva 4. veebruaril kohvilauaga. „Valentini" päeva puhul oli üllatuseks koori meespere, eesotsas innuka esimehe Victor Reinuga oma naisperele valmistatud kauni kohvilaua vastavate dekoratsioonidega, mis naispere poolt kõrget hinnangut leidis.

Koor esines Eesti Vabariigi 61. aastapäeva aktusel koos Estonia Orkestri ja Toronto Eesti Meeskooriga ülikooli aulas.

Kuid nüüd on ees kooril traditsiooniline Lõbus Laupäevaõhtu, mis toimub juba laupäeval, 17. märtsil Eesti Maja suures saalis. Huvitava ja lõbusa eeskava eest kooriit publikule hoolitseb lauluvend Paul Kristal, kes eelmistel aastatel on suutnud toredaid lavastusi organiseerida. Selle õhtu loodetavast puhastulust läheb osa 1980. a. Rootsis toimuvate Eesti Päevade ESTO-80 reisifondi.

T.E. Segakoori ja Estonia Orkestri ühisel ettevõttel toimub 8. aprillil kell 3 p.l. muusikaline pärastlõuna North York'i uues ja vaatamisväärses City Hall'is, 5100 Yonge St. Selle muusikalise pärastlõuna programmi on koostanud ja juhib Uno Kook. Ettekandmisele tulevad populaarsed laulud T.E. Segakoori kavast, nii iseseisvalt kui ka Estonia Orkestri saatel. Samuti esinevad eraldi Segakoori naislauljad ja ka Estonia Orkester. Pärast ettekandeid järgneb samas kohvilaud kõigile.

Kõige eelpool mainitud tegevuste kõrval on kooril käsil pidevalt proovid 26. mail toimuvaks laulupeoks. Kooriga on ühinenud proovidel lauljad Peetri koguduse Cantate Domino ja Vana Andrese kiriku kooridest.

Ennast nii jäägitult laulule ohverdanud, loodab T.E. Segakoor, et Toronto eestlased kõikidest üritustest rohkesti osa võtaksid. Soe vastuvõtjaskond ergutab ka laulmist ja sellele ettevalmistamist.

Nalja

Pankur leiab oma hommikuposti hulgas kirja, milles öeldakse: „Kui teie kohe ei aseta Maple ja Maini tän. nurgal asuvasse telefoniputkasse kinnises ümbrikus 100.000 dollarit, ei näe te oma naist enam elusalt."

Pankur tormab juhatatud kohale ja paigutab sinna kirja:

„Poisid, teie mõte on tore! Ma kindlasti arvestan teiega, kuid enne töö, siis raha!"